

LEPESEK

A FENNTARTHATÓSÁG FELÉ

19. évfolyam 1. szám [58]

2014. tavasz

*Gazdaságfilozófiától
a projektekig, tudományos
cikkektől a szakmai hírekig*

Közgazdasági Nobel-díjasok

A **pénz**
boldogít?

ÖkoRulez

Az összefogás
ereje

fenntartható gazdálkodás

követ

TARTALOM

TUDOMÁNYOS ROVATOK **SZAKMAI ROVATOK**

- 4 - Bionómia**
Közgazdasági Nobel-díjasok, 2013
Nincs visszaút a palackba

- 6 - Boldogság-gazda(g)ság**
A pénz boldogít?

- 8 - Ökolábnyom**
Duropack-Starpac Kft.
10 - 50 km-es diéta

- 12 - Projektek**
Erőforráshatékonyság

- Vállalati esetek**
14 - Az összefogás képessége és ereje
16 - Grundfos
Kinnarps
Duropack-Starpac Kft. [folytatás]

- Emberi tényező**
17 - Jó szakember holtig tanul

- Másért vállalkozó?**
18 - A bivaly spirituális lény

- KÖVET-hírek**
20 - NEGOSE
21 - ÖkoRulez
22 - Új KÖVET-tagvállalatok

- Jogszabályok**
23 - Új és módosított jogszabályok

ÚJ KÖNTÖSBEN

SZERZŐ: Bognár Károly / KÖVET Egyesület

Arculatváltási projektünk újabb állomásához érkezünk: egy minden ízében megújult lapot tart most kezében a Tisztelt Olvasó. Igyekeztünk modern, informatív, dinamikus, szép és szerethető újságot készíteni, és szívből reméljük, ez sikerült is. A 2013 tavaszán kialakított rovatstruktúrához most nem nyúltunk hozzá, úgy véljük, az „jól teljesít”: a témák széles spektrumában ad módot érdekes és hasznos írások megjelentetésére.

Sokat gondolkodtunk azon, hogy színessé varázsoljuk-e a Lépéseket, vagy megőrizzük a korábbi rendkívül egyszerű és puritán, ámde mégis elegáns külsejét. Végül úgy döntöttünk, hogy haladni kell a korrallal – de csak módjával. Nem volna hozzánk illő a papagájosan rikító, a hétvégi bulvármagazinokat idéző színekavalkád; ám nem áll messze tőlünk egy, az új logónk színeiből építkező külső, időnként színesebb elemekkel ötvözve. Az eredményt most láthatják Tisztelt Olvasóink, és eldönthetik, jól választottunk-e. Bízunk benne, hogy sikerült társítani a mély és színes tartalmat az elegáns és szép formával.

A 2013-as év ugyanakkor nem csak az arcuati megújulásról szólt. Nagyon sokat dolgoztunk azon, hogy a KÖVET neve egyszer s mindenkorra összeforrjon a fenntarthatósággal. Nem is a munkacsoportjainkban folyó szakmai munkánkat vagy a nagy rendezvényeinket emelném ki ebből a szempontból, hanem két, a fiatal generációkat oktató, nevelő, érzékenyítő programunkat, a Greeneration és az ÖkoRulez projektet. Hiszen ki másra építhetnénk a jövőt, a fenntarthatóság jövőjét, ha nem a fiatalokra? Az ország 10 egyetemén több mint 1000 diáknak tartottunk előadásokat, kerekasztal-beszélgetéseket, műhelymunkákat, amelyeken a téma legkiválóbb hazai szakértői osztották meg tapasztalataikat és gondolataikat a fiatalokkal a zöld és emberibb iroda fontosságáról, a globális rendszerváltság okairól, a valóban felelős vállalat ismérveiről, a KÖVET berkeiben formálódó új közgazdaságtan, a bionómia alapfelvetéseiről, az ökológiai lábnyom jelentőségéről, a kék gazdaság tulajdonságairól.

És ha az arcuati váltással kezdtem, hadd fejezzem is be azzal. A teljes arcuati megújuláshoz hátravan még honlapunk „arcuati rendbe” állítása. Ezen is nagy erővel dolgozunk, s ha már úgyis hozzá kell nyúlni az oldalunkhoz, akkor strukturálisan is javítani fogunk rajta. Az eredmény néhány héten belül publikus lesz, és reméljük, hogy a honlap méltó módon illeszkedik majd a KÖVET új arcuatiába.

Végül pedig – ha kicsit megkésve is – a Lépések valamennyi olvasójának, a KÖVET minden tagvállalatának sikeres, fenntarthatósági eredményekben gazdag 2014-es esztendőt kívánok magam és a KÖVET csapata nevében!

**NAGYON SOKAT DOLGOZTUNK AZON,
HOGY A KÖVET NEVE EGYSZER S
MINDENKORRA ÖSSZEFORRJON
A FENNTARTHATÓSÁGGAL.**

IMPRESSZUM

A **Lépések a fenntarthatóság felé** c. szaklap negyedévente jelenik meg a KÖVET és a TTMK [Tisztább Termelés Magyarországi Központja] szerkesztésében. A cikkek a szerkesztőség jóváhagyásával és a forrás megjelölésével szabadon közölhetők. Várjuk észrevételeiket, közleményeiket a KÖVET címére.

A **KÖVET Egyesület** a környezettudatos és társadalmilag felelős szervezeti működést segítő nonprofit, független szervezet, amely az INEM, a CSR Europe és a Global Footprint Network nemzetközi hálózatának tagja.

H-1068 Budapest, Dózsa György út 86/B | +36 1 473 2290 | info@kovet.hu | www.kovet.hu

A **TTMK** a UNIDO/UNEP által kezdeményezett tisztább termelési központok nemzetközi hálózatának tagja, amelynek célja a megelőző környezetvédelem magyarországi elterjesztése.

H-1093 Budapest, Fővám tér 8. | +36 1 4825251 | ttmk@uni-corvinus.hu | http://hcpc.uni-corvinus.hu

Főszerkesztő: Bognár Károly [KÖVET]

Felelős szerkesztő: Csizmadia Edit [KÖVET]

Szerkesztő: Széchy Anna [TTMK]

Tördelés: Salt Communications

Layout: Salt Communications

Nyomda: Folprint – A ZÖLD nyomda

A szaklap KÖVET-tagok számára ingyenes, régebbi számai letölthetők a KÖVET honlapján:

www.kovet.hu/tudasbazis/lepesek-szaklap

A kiadvány anyaga Cyclus Offszet papír, mely újrahasznosított hulladékpapírból, klórszármazékok és optikai fehérítő felhasználása nélkül készült.

Megjelenik 1000 példányban.

ISSN 1786-9536

Közgazdasági Nobel-díjasok, 2013

Nincs visszaút a palackba

SZERZŐ: dr. Tóth Gergely / KÖVET Egyesület

A két Alfred újabb megtagadása – ezt a címet is adhattuk volna leplezetlenül, bár talán helyénvalóan értékítéletet is tartalmazó írásunknak. Az idei díjazottak kiválasztása során a Nobel-díj Bizottság ugyanis folytatta az esélyegyenlőtlenség és fenntarthatatlanság erősen korszerűtlen hagyományait.

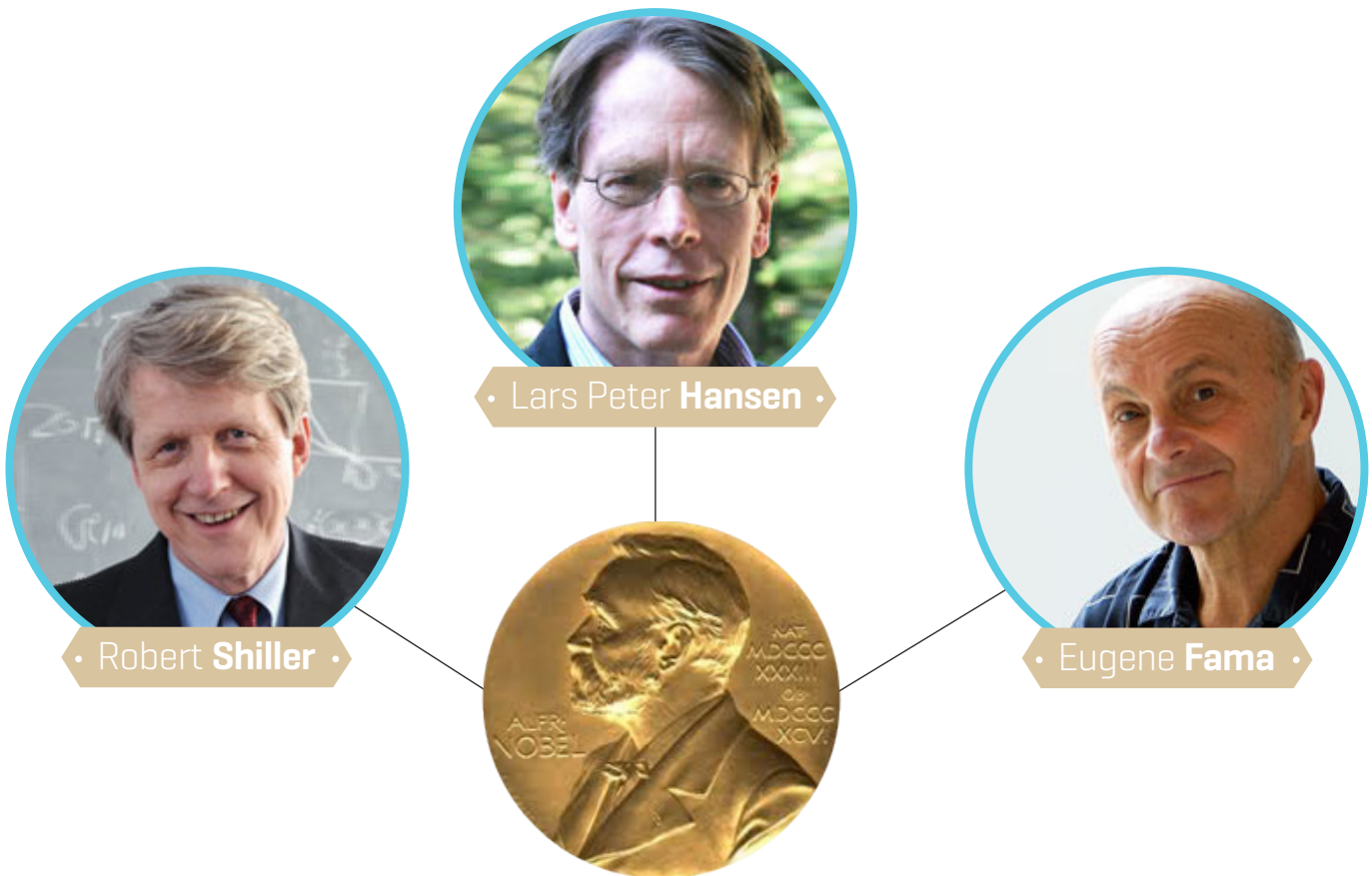
2013. október 14-én hozták nyilvánosságra az idén 44. alkalommal kiosztott „közgazdasági Nobel-díj” tavalyi év nyertesét. A tudományág legnagyobb elismerését **Eugene Fama** és **Lars Peter Hansen**, a Chicagói Egyetem matematikai közgazdászai, valamint **Robert Shiller**, a Yale Egyetem kutatója kapta meg. A hivatalos indoklás szerint „az eszközárak empirikus vizsgálatában elért eredményeikért”. A Svéd Királyi Tudományos Akadémia magyarázata szerint a díjazottak azt kutatták egymástól függetlenül, hogy miképpen lehet akár évekre előre jelezni a részvény- és kötvénypiaci árak változását. Ehhez még hozzátették, hogy a három kutató munkássága megalapozta mai tudásunkat az eszközárakról.

A „közgazdasági Nobel-díjat” mindig idézőjelbe kellene tenni, s hozzáfűzni, hogy a nehezen kialakult hivatalos megnevezés: „a Svéd Nemzeti Bank Közgazdaságtudományi Díja Alfred Nobel emlékére”. A látszólagos szófacsarás mögött több áll, mint kínos akkurátusság: az alapító szándékai között nem szerepelt a közgazdasági díj. Alfred Bernhard Nobel svéd kémikus és feltaláló 1895-ben kelt végrendeletében ugyanis úgy rendelkezett, hogy vagyona kamataiból évente jutalmazza meg a [1] fizika, [2] kémia, [3] orvostudomány legkiválóbb alkotóit, továbbá akik legtöbbet tettek [4] a békéért, és a legnagyobbat alkották [5] az irodalomban. A közgazdaságtan – egyedülként – csak háromnegyed századdal később, 1969-ben csatlakozott a rangját megalapozó és természet-tudományos egzaktságát sugalló díjhoz.

Bekker Zsuzsa [2005], a díjazottakról szóló kiváló könyvében így fogalmaz: „Többen talányosnak tartják, de a mai irodalom fényében mégis az mondható, hogy lényeges paradigmátikus váltás nem következett be a közgazdaságtanban. [...] Rima [1995] azt a sajátos ellentmondást is felveti, hogy a mai közgazdasági tudatot ténylegesen befolyásoló, a mai paradigmának kifejezési módot adó fő művek nem azonosak az innovatív, nagy közgazdászok legfontosabb műveivel. [...]”

Friedmant idézem, aki a „ki kaphat díjat” kérdésre azt a frappánsnak szánt, de „statisztikailag” helyénvaló választ adta, hogy „legyen férfi, legyen amerikai, és végezzen a Chicagói Egyetemen”. Nos, a kis számok törvénye tovább erősödött: utoljára 14 éve fordult elő, hogy nem volt amerikai a díjazottak között. Azt eddig egyetlen nő [Elinor Ostrom 2009-ben] és egyetlen színes bőrű tudós [a Saint Lucia szigetén született Sir William Arthur Lewis 1979-ben] kapta meg. A díjkiosztás amerikai nemzeti vágtaként is felfogható: bár több máshol született szakember is részesült az elismerésben, olyan szinte alig, aki ne az USA valamelyik vezető üzleti iskolájában dolgozott volna a díj odaítélésének időpontjában.

Ez azonban még nem kellene, hogy önmagában baj legyen. Mégis az, mivel – objektívvé nehezen tehető – besorolásunk szerint az eddigi 74 díjazottból 62 tartozott a haszonökonomia irányzatába, s csak 12 a morálokönómiaéba. Márpedig széles körben ismert, hogy Alfred Nobel a dinamit feltalálása miatt érzett lelkifurdalását igyekezett csökkenteni az emberiség javát előmozdító alkotók jutalmazásával. De mi is „Az Emberiség Java” a közgazdaságtanban? Ennek megválaszolásához egy másik alapító atyát hívhatunk segítségül, aki történetesen ugyanazt a keresztnévet kapta, mint Nobel.

Alfred Marshall [1842–1924] angol közgazdásról van szó, akinek a diszciplína legelfogadottabb és legismertebb formuláját köszönheti: a Marshall-keresztet. Eszerint a keresleti és kínálati függvény metszéspontjában kialakul az egyensúlyi ár és termékmennyiség. A professzor az egyetemi szünetekben London nyomorngyedeit járta. 1890-ben kiadott fő művében [The Principles of Economics] erősen hangoztatta azon véleményét, miszerint a közgazdaságtan egyedüli legitimációja a szegénység elleni harc. Marshallt a CSR meg nem nevezett ősatyjái között is méltán említhetjük, mivel a „progresszív kapitalizmus” híve volt. Ennek szellemében a vállalkozó „gazdasági lovagiassága” felülírja haszonmaximalizálási törekvéseit, azaz a munkásokról való gondoskodás kötelessége megelőzi a profithoz való jogot.

Mit szólna vajon a két Alfred az értékpapírok mozgását előre jelző módszerek elismeréséhez a hatodik éve szűnni nem akaró pénzügyi-gazdasági válság fényében? Miért néhány százmillió gazdag polgár problémáinak még jobb megoldásán törjük a fejünket, miközben 3–4 milliárd szegény ember nemcsak a tőzsde, de a fizetés szót sem ismeri, s napi

2–300 forintnak megfelelő összegből kénytelen megélni? Hogyan értékelhetjük, hogy az elértéktelenedett jelzáloghitelek, majd derivatívák az USA-ból kiindulva döntötték romba a szabadpiac legnagyobb vívmányát, a bizalmat – ám az amerikai gazdasági iskoláktól láthatólag semmi sem áll távolabb, mint az önkritika!? De legfőképpen: hogyan fordulhat elő, hogy eddig jószerevével csak egyetlen olyan tudós [Amartya Sen 1998-ban] részesült a rangos elismerésben, aki a szegénységet és az elosztást vizsgálta, a többiek – tisztelet a kivételnek – leginkább a haszonmaximalizáló gazdaságmatematikusok közel 240 éve építgetett elefántcsonttornyában végezték kifinomult számításait, s eszükben sem volt kimenni a szegények közé? Hogy lehet az, hogy 43 évvel az ökológiai lábnyom deficitessé válása után, amikor számtalan jelentés bizonyítja az ökológiai fenntarthatatlanságot, „a szűkös erőforrások racionális elosztása tudományának” ingerküszöbét nem érték el az ökológiai vagy jóléti mutatók?

Azt hiszem, nem kell közgazdasági képzettséggel, sőt érdeklődéssel sem rendelkezni ahhoz, hogy választ adjunk ezekre a kérdésekre. Ám annál

nehezebb nem lemondóvá vagy cinikussá válni a tények ismeretében. A „közgazdasági Nobel-díj” kiosztása másodsorban érdek-, elsősorban legitimációvezérelt folyamat! Ám a világtörténelemnek van egy mélyebb rétege is, amit John Maynard Keynes így fogalmazott meg fő művének, az Általános elméletnek [1936] a zárszavában: „[Az ún. ’gyakorlati emberek’ messze eltúlozzák] a hagyományos érdekek erejét az eszmék fokozatosan érvényesülő hatalmával szemben. Az eszmék nem azonnal, de bizonyos idő múltával utat törnek; a közgazdaságtudomány és az állambölcselet terén ugyanis kevesen működnek olyanok, akiket huszonötödik vagy harmincadik életévük betöltése után új elméletek befolyásolnak, s ezért valószínű, hogy azok az eszmék, amelyeket közhivatalnokok és politikusok, sőt agitátorok a folyó eseményekre alkalmaznak, nem éppen a legújabbak. Előbb vagy utóbb azonban az eszmék és nem a hagyományos érdekek törnek új utakat, és vezetnek jóra vagy rosszra.”

A fenntartható és valódi emberi fejlődés szellemét, úgy gondolom, már semmilyen érdek vagy gazdasági hatalom erejével nem lehet visszaszuszakolni a palackba.

A PÉNZ BOLDOGÍT?

SZERZŐ: dr. Takács Dávid / docens / BGF, Gazdálkodási Kar, Zalaegerszeg

A pénz nem boldogít – hallható lépten-nyomon. A pénz boldogít? – teszik fel a kérdést a boldogságkutatás iránt érdeklődő laikusok. Ha elgondolkodunk a kérdésen, több dilemmával szembesülünk.

Vizsgálhatjuk a különböző anyagi viszonyok között élők boldogságát, de azt is, hogy ugyanazon személy boldogságának alakulása mennyiben tükrözi az illető anyagi körülményeinek változását. Nem mellékes az sem, hogy maga a pénz boldogít, vagy az, amit megvehetünk rajta: a javak és a szabadság. Tudományosan közelítve a kérdéshez, azt kellene megnéznünk, hogy különböző emberek jövedelme és boldogsága hogyan alakul, leírható-e ebből valamiféle összefüggés [lehetőleg a többi tényező hatását kiszűrve] – vagyis keresztmetszeti elemzésre volna szükség. A másik lehetőség ugyanazon vizsgálati alany anyagi helyzete és boldogsága időbeli alakulásának nyomon követése idősoros elemzéssel.

A keresztmetszeti elemzések eredménye

Ha azt a kérdést tesszük fel, hogy a gazdagabb országok vagy személyek boldogabbak-e, akkor az empirikus kutatások alapján a következő választ adhatjuk. A gazdagok általában boldogabbak, mint a szegények, tehát statisztikailag összefüggés mutatható ki a jövedelem, illetve az anyagi helyzet és a boldogságérzet között [mind egyéni, mind nemzeti szinten]. A legtöbb kutatás azonban azt is kimutatja, hogy a kapcsolat egy bizonyos jövedelmi határ fölött már nem számottevő [lásd többek között Veenhoven [1989] vagy Diener és Seligman [2004]].

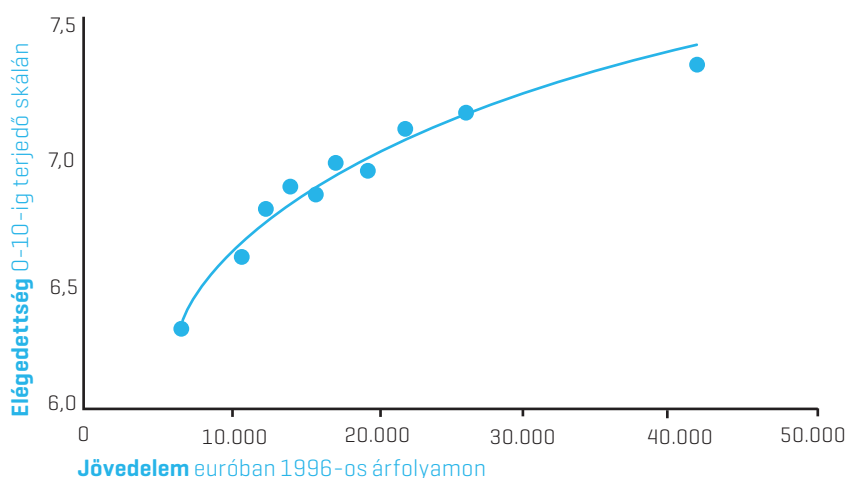
Azt is meg kell jegyezni, hogy olyan tényezők, mint a lakosság egészségi állapota, a kormányzati munka színvonala vagy az emberi jogok tiszteletben tartásának mértéke statisztikailag mind együtt mozognak a nemzeti gazdagsággal. Amikor a fenti tényezőknek a

hatását kiszűrve vizsgáljuk a jövedelem és a jóllét kapcsolatát, akkor a GDP szerepe elhanyagolhatóvá válik [Diener és Seligman [2004]]. Úgy tűnik tehát, hogy az anyagi gazdagság csak egy bizonyos szintig boldogít – egészen addig hozzájárul az emberek boldogságérzetéhez, amíg elérnek egy megfelelő szintű, biztos életszínvonalat –, az alapvető szükségletek [adott társadalmi közegnek megfelelő szinten történő] kielégítése után azonban már nem.¹

Ennek érzékeltetésére nézzük az alábbi kutatás eredményét, amely arra utal, hogy a csökkenő határhaszon elve a nemzetgazdaságnál szűkebb egységeket tekintve is érvényesül! Az alábbi ábra – amelyhez hasonlósákat az említett tanulmányokban is láthatunk, csak éppen országokra vonatkozóan – egy olyan németországi felmérés eredménye, amelynek során jövedelmi decilisek szerint vizsgálták a lakosság elégedettségét.

Az amerikai adatok is azt támasztják alá, hogy az anyagi értelemben gazdag emberek boldogabbak, mint a szegények. Ahogy a táblázat is mutatja, az amerikaiak leggazdagabb egynegyedének negyvenöt százaléka vallja magát nagyon boldognak, míg a legszegényebb egynegyed esetében ez csak harminchárom százalék. Ráadásul ezek az arányok alig változtak az elmúlt harminc évben. A leggazdagabb huszonöt százalék tehát közel kétszer akkora életszínvonalon él, mint korábban, de boldogabb nem lett. A szegények is gazdagabbak lettek, de boldogabbak nem. Más országokban is hasonló a helyzet e tekintetben. A boldogság társadalmon belüli egyenlőtlen eloszlása is meglehetősen állandónak mutatkozott a legtöbb országban [Layard [2005]].

Az élettél való elégedettség és a jövedelem Németországban 2000-ben

Megjegyzés:

A pontok a jövedelmi deciliseket jelzik, a minta elemszáma 12 979

Forrás:

Frey és Stutzer [2003], a GSOEP adatai alapján

¹ Sőt. Zolatas [1981] úgy véli, hogy bizonyos határon túl a gazdagság határhaszna negatív. A szerző azzal indokolja feltevését, hogy a bőség társadalmában olyan káros jelenségek lépnek fel, mint a hamis igények, felesleges termékek, környezetszennyezés és egyéb társadalmi problémák stb.

Boldogság és jövedelmi helyzet

[az értékek az adott csoportba tartozók százalékos arányát jelentik]

 	EGYESÜLT ÁLLAMOK		NAGY-BRITANNIA	
	alsó jövedelmi kvartilis	felső jövedelmi kvartilis	alsó jövedelmi kvartilis	alsó jövedelmi kvartilis
Nagyon boldog	33	45	29	40
Eléggé boldog	53	51	59	54
Nem túlságosan boldog	14	4	12	6
Összesen	100	100	100	100

Forrás: Layard [2005], 41. o.

Az idősoros vizsgálatok eredményei

Az idősoros vizsgálatokat tekintve azt mondhatjuk, hogy a gazdaságilag fejlett országokban a legtöbb ember boldogságsszintje 1950 óta nem növekedett lényegesen. Az Egyesült Államokban, amint már jeleztük, az emberek nem lettek boldogabbak, holott a nemzeti jövedelem több mint a duplájára nőtt. Nem gyarapodott a „nagyon boldog” emberek száma, és érdemben nem szűkült a „nem túlságosan boldogok” köre. A helyzet Nagy-Britanniában is hasonló, ahol a boldogságsszint 1975 óta változatlan, és [kevésbé meggyőző bizonyítékok azt sugallják, hogy] nem magasabb, mint az 1950-es években, miközben a reáljövedelem minden társadalmi rétegben számottevően emelkedett [Veenhoven [2004] vagy Layard [2005]].

A rendelkezésre álló adatok tanúsága szerint a világ vezető ipari hatalmában a kérdéses időszak alatt a gazdaság jelentős bővülése ellenére az emberek elégedettsége változatlan maradt [Diener és Seligman [2004]]. Japánnal kapcsolatban azt tudjuk, hogy 1958 és 1987 között a reáljövedelem ötszörösére nőtt, a lakosság általános elégedettsége viszont nem változott [Easterlin [1995]].

Nyugat-Európa esetében más a helyzet. A második világháború után közvetlenül mind a boldogság, mind a gazdasági teljesítmény alacsony szinten állt Angliában, Hollandiában, Franciaországban és az NSZK-ban. Az 1948 és 1975 közötti periódusban azonban ezekben az országokban a gazdasági növekedéssel párhuzamosan a boldogság is nőtt. Mint látjuk, Anglia esetében ez az állítás ellentmond a fentebbinek; ami bizony azt is jelzi, hogy a boldogságkutatások általánosnak tekinthető módszereivel egymásnak ellentmondó eredményekre is juthatunk. Az 1970-es években ezek az országok [Franciaország példájára utal Diener et al. [1997]] ugyanolyan gazdagok és boldogok lettek, mint az USA, és ezek után a jólét lényegében stagnált [Veenhoven [1991]]. Az USA és Nyugat-Európa közötti különbséget – szintén Veenhoven – azzal magyarázza, hogy az amerikai lakosság már a világháború után elég magas boldogságsszinten állt. Az is igaz, hogy néhány országban, például Dániában, enyhén felfelé ívelő irányvonal bontakozik ki [Diener és Seligman [2004]].

A nemzetek boldogságrangsorából levonható következtetések

Érdekes adalékul szolgálhatnak a kérdés vizsgálatához a világ országait boldogságuk szerint rangsoroló kutatások. Ha megnézzük ezeket a kimutatásokat, akkor azt láthatjuk, hogy a legboldogabb nemzetek között túlnyomórészt a leggazdagabbak szerepelnek, de fellelhetők közöttük egyes közép- és dél-amerikai [mint Mexikó, Venezuela, Kolumbia stb.], valamint afrikai [Nigéria] országok is. Sőt előfordult már, hogy Puerto Rico vagy Guatemala végzett az élen a boldogságrangsorban. A boldogtalan országok között még csak elvétve sem találunk egyet a leggazdagabbak közül, de a legboldogtalanabbak zömét mindig a volt szocialista országok teszik ki. Mindez két [látszólag némiképp ellentétes] megállapításra enged következtetni. Egyrészt arra, hogy igen nehéz – ha nem lehetetlen – objektíven mérhető tényezők alapján megbecsülni egy-egy ország lakóinak átlagos boldogságsszintjét; ha úgy tetszik, nem lehet felírni egy általános érvényű boldogságfüggvényt, mert amint láthattuk, mindig találhatunk meghökkentő kivételeket. Másrészt a különböző boldogságtényezők jelentőségét mutatják az eredmények. Gondoljunk az anyagiakra és a gazdag országok előkelő helyezéseire a boldogságrangsorokban, valamint az emberi kapcsolatokra és a latin-amerikai országok boldogságára, vagy éppen a gazdag és erős közösségekkel rendelkező skandináv országokra, amelyek szintén a legboldogabb országok között szerepelnek. A latin-amerikai országokkal kapcsolatban meg kell jegyeznünk, hogy ha olyan rangsort készítettünk, amely a boldogságérzeten kívül figyelembe veszi a várható élettartamot, illetve a társadalmi egyenlőtlenségeket is [Sebestyén [2005]], akkor ezek az országok észrevehetően lejjebb csúsznak a listán.

„NEM MELLÉKES AZ SEM, HOGY MAGA A PÉNZ
BOLDOGÍT, VAGY AZ, AMIT MEGVEHETÜNK
RAJTA: A JAVAK ÉS A SZABADSÁG.”

HIVATKOZÁSOK

Diener, E., Suh, E. és Oishi, S. [1997]: **Recent Findings on Subjective Well-Being**. Indian Journal of clinical Psychology, Mar; 24[1]: 25–41.

Diener, E. és Seligman, M.E.P. [2004]: **Beyond Money Toward an Economy of Well-Being**. American Psychological Society, vol. 5. No. 1.

Easterlin, R. A. [1995]: **Will raising the income of all increase the happiness of all?** Journal of Economic Behavior and Organization, 27. 35–47.

Frey, B. S. és Stutzer, A. [2003]: **Reported Subjective Well-Being: A Challenge for Economic Theory and Economic Policy**. In: Schmollers Jahrbuch, 2004. 2.

Layard, R. [2005]: **Happiness: Lessons from a New Science**. New York, Penguin

Sebestyén Tibor [2005]: **Életminőség és boldogság**. Polgári Szemle, 1. évfolyam, 5. szám

Veenhoven, R. [1989]: **National Wealth and Individual Happiness**. In: Grunert, K. és Oelander, F. (szerk.): Understanding Economic Behaviour, Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, 9–32.

Veenhoven, R. [1991]: **Is happiness relative?** Social Indicators Research, 24. 1–34.

Veenhoven, R. [2004]: **Sustainable Consumption and Happiness**. Konferencia-előadás írott anyaga a 'Driving forces and barriers to sustainable consumption' című nemzetközi konferenciára. University of Leeds, UK, március 5–6.

Zolatas, X. [1981]: **Economic growth and declining social welfare**. New York, New York University Press

A Duropack-Starpac Kft. irodai zöldülése

SZERZŐ: Horváth Babett / egyetemi hallgató / Széchenyi István Egyetem Kautz Gyula Gazdaságtudományi Kar, logisztikai menedzsment MA szak

A Duropack-Starpac Kft. felismerte, hogy a közgazdaságtan alapjaira támaszkodva felépíthető egy modell, amelynek segítségével egyszerűen kimutatható, hogy a zöld iroda program bevezetése mekkora anyagi és környezeti megtakarítással jár.

Stratégiai döntésekben egyre nagyobb szerepet kap a „környezeti hatékonyság” [Simai [2001], 127. o.], vagyis a profitmaximalizálás helyébe azok a gazdasági megoldások lépnek, amelyek segítik az emberek fennmaradását, és nem zsákmányolják ki a természetet [Tóth [2007], 57. o.]. A környezetirányítás eszközei közül az ökohatékonyság a tisztább termelésen, a hulladékminimalizálás elgondolásán alapszik [uo. 37. o.], vagyis a vállalkozás a termékeit és a szolgáltatásait olyan módon hozza létre, hogy a vállalati teljesítmény egy egységre jutó környezeti terhelését minimalizálja [Nábrádi-Pető, 10. o.]. Röviden: az ökohatékonyság a híres három R (Reduce, Reuse, Recycle, vagyis csökkenteni, újrahasználni és újrahasznosítani) [McDonough–Braungart [2007], 68. o.] követését jelenti. Ugyanakkor az ökohatékonyság a „kevésbé rossz” megoldások közé tartozik, hiszen a csökkentési intézkedés „nem jelenti azt, hogy megszűnne az erőforrás kimerülése vagy pusztulása, csupán azok folyamatát lassítják le” [McDonough–Braungart [2007], 69. o.]. Emellett a hatékonyság az ökonomizmus „szentháromságának” [Tóth [2012], 3. o.] része. De az tagadhatatlan, hogy az ökohatékonyság a felelős vállalat és az ökohatásosság [McDonough–Braungart [2007], 71–74. o.] felé vezető út első lépése.

A vállalkozások, látva a megtakarítási lehetőségeket, termelési folyamataik mellett más területeken is alkalmazzák a környezettudatos megoldásokat. A KÖVET Egyesület által elindított és menedzselte „Ablakon Bedobott Pénz” program keretében létrehozott környezeti beruházások és átszervezések ékes példái ezen megoldásoknak. Az irodai munkahelyek „zöldítése” során úgy próbálják átalakítani az irodai környezetet, hogy egyfelől kisebb legyen a környezetterhelése, másfelől egészségesebb és kellemesebb munkakörülményeket biztosítson az ott dolgozóknak [Tóth [2007], 40. o.]. A KÖVET 2013-ban hetedik alkalommal rendezte meg ehhez kapcsolódóan a Zöld Iroda Versenyt és Kiállítást, amelyhez mára fiataloknak szóló Greeneration program is kapcsolódott. A Duropack-Starpac Kft. a környezetirányítási szervezeteket követve felismerte, hogy a közgazdaságtan alapjaira támaszkodva felépíthető egy modell, amelynek segítségével egyszerűen kimutatható, hogy egy ilyen program mekkora megtakarítással jár pénzben és környezeti terhelésben egyaránt. A cég 2011-ben egy környezet-gazdaságtani tanulmány keretében felmérte irodájának környezeti terhelését, megtakarítási lehetőségeit. A kutatás során elsősorban az elektromos berendezések energiafogyasztásának minimalizálására és a papírfelhasználás ésszerűsítésére koncentráltak.

Az irodai berendezések áramtalanítása mindössze odafigyelést igényel a dolgozóktól, és segítségével az irodai áramfogyasztás akár 10%-kal is csökkenthető. A munkaidő leteltével érdemes kötelezővé tenni az irodai berendezések áramtalanítását, az ebédszünetekben pedig hasznos, ha a munkatársak energiatakarékos üzemmódot alkalmaznak. Optimális megoldás lehet egy irodák közötti verseny, ahol egy időszakon keresztül (pl. 1 év) bizonyos időközönként, de változó időpontokban egy vagy több megbízott ellenőrzi az egyes irodák áramtalanítását. Ugyanakkor a dolgozók motiválása nélkül, felülről irányítva ez az intézkedés gyakorlatilag megvalósíthatatlan.

A papírfelhasználás 2010-ben ¹

PAPÍRFELHASZNÁLÁS EGYOLDALAS NYOMTATÁS ESETÉN	
Felhasznált irodai papír mennyisége (csomag)	80
Felhasznált irodai papír mennyisége (db)	40.000
Felhasznált irodai papír mennyisége (kg)	200
Beszerezett irodai papír becsült költsége 700 Ft/csomag átlagáron	56.000

¹ Forrás: vállalati adatok alapján saját szerkesztés

York 2008-ban publikálta, hogy nem mutatható ki oksági kapcsolat a hatékonyság és a teljes környezetterhelés, illetve az erőforrás-fogyasztás között nemzeti szinten, vagyis egy nemzet ökohatékonyságának javulása nem jár szükségszerűen együtt az erőforrás-fogyasztás csökkenésével [York [2008]]. A papír esetében, amelynek előállítása jelentős terhet ró az erdei ökológiai rendszerre, ez fokozottan jelentkezik. A papírfogyasztás az irodai elektronizálással akár el is tűnhetett volna, de a várakozásokkal ellentétben a számítógépek, az elektronikus levél és a világháló a papírfogyasztás növekedését eredményezte. Így jutunk el a papírmentes iroda paradoxonához [York [2008]], amelyet Szigeti Cecília egy bizonyítási kísérletben igazolt is [Szigeti-Ziskáné [2009]]. Egy átlagos irodában a keletkező hulladék 64%-a papír [Antal-Vadovics [2005] 44–51. o.], ezért fontos, hogy egy vállalkozás az irodai papírfogyasztására kiemelt figyelmet fordítson.

A Duropack-Starpac Kft. esetében nem érvényes az az általános feltetelezés, hogy a nyomtatás 50%-a elkerülhető, ha a levelezésben és az adattárolásban kizárólag elektronikus megoldásokat alkalmaznának minden olyan esetben, amikor ez lehetséges, hiszen a vállalkozás az iroda munkatársainak teljes körű elektronikus adattárolást biztosít. Így a papírfogyasztás csökkentésének kulcsa a kétoldalas nyomtatás. A vállalkozásnál csak indokolt esetben alkalmazzák ezt a fajta nyomtatást, holott ennek az egyszerű ökohatékonny irodai intézkedésnek a bevezetésével nagymértékben csökkenthető a cég irodai papírfelhasználása s ezzel a környezetterhelés mértéke. A pénzügyi és környezeti megtakarítás meghatározásához 2010-ben a következő papírfelhasználási adatok álltak rendelkezésre.

Ha a nyomtatókat alapértelmezésként kétoldalas nyomtatásra állítják be, ezzel a papírfogyasztás várhatóan 30%-kal csökken. Ennek hatására mintegy 60 kg papírral kevesebbe van szükség, ami 16 800 forint megtakarítás jelent évente. Mivel a cég dolgozói jellemzően nem újrahasznosított papírt használnak, így a papírfelhasználás csökkentése 60 kg-mal kevesebb szén-dioxidkibocsátást eredményez.

Amennyiben nem normál, hanem újrahasznosított papírt használnak a vállalkozás munkatársai, a környezetterhelés tovább csökkenthet. Ezen papírfajták csomagolásán megtalálhatók a környezetbarát termékjelek, mint a Kék Angyal, az Északi Hattyú vagy az FSC jelölés, ami arra utal, hogy a papír gyártásához felhasznált fa a fenntartható erdőgazdálkodás alapelveit követő ültetvényről származik [Antal-Vadovics [2005], 52. o.]. Ha a Duropack-Starpac Kft.-nél a kétoldalas nyomtatást kombinálják az újrahasznosított papír használatával, a vállalkozás

- 2 fát ment meg,
- 574 kW energiát és
- 3710 l vizet takarít meg, továbbá
- 3,8 m³-rel kevesebb hulladék kerül a szemétkerakóba [uo. 51. o.].

A Duropack-Starpac Kft. számára célravezető lenne, ha a kötelezően nyomtatandó dokumentumokon kívül mást nem nyomtatnának. A munkatársak környezeti tudatosságának emelése mellett első lépésként jó hatással lehet a papírfelhasználásra, ha a másolópapírokat elzárva tartják, és azokból csak előre meghatározott célra, engedéllyel lehet elvenni. A későbbiekben tovább csökkentheti a nyomtatásra használt papír mennyiségét, ha az egyes munkaállomásokhoz nem csatlakozik közvetlenül nyomtató, hanem csak egy másik helyiségben lévő központi nyomtatót lehet használni, kóddal, számlálással. A megtakarított papír

értékét az első hónapokban célszerű az iroda olyan fejlesztésére fordítani, ami kárpótolja a munkatársakat a kényelmetlenségekért [árnyékolók elhelyezése, függönyök cseréje, virágok vásárlása stb.].

Az intézkedésnek két fontos eredménye lehet: az egyik a papírfogyasztás csökkenése, a másik pedig a kevesebb festék használata.

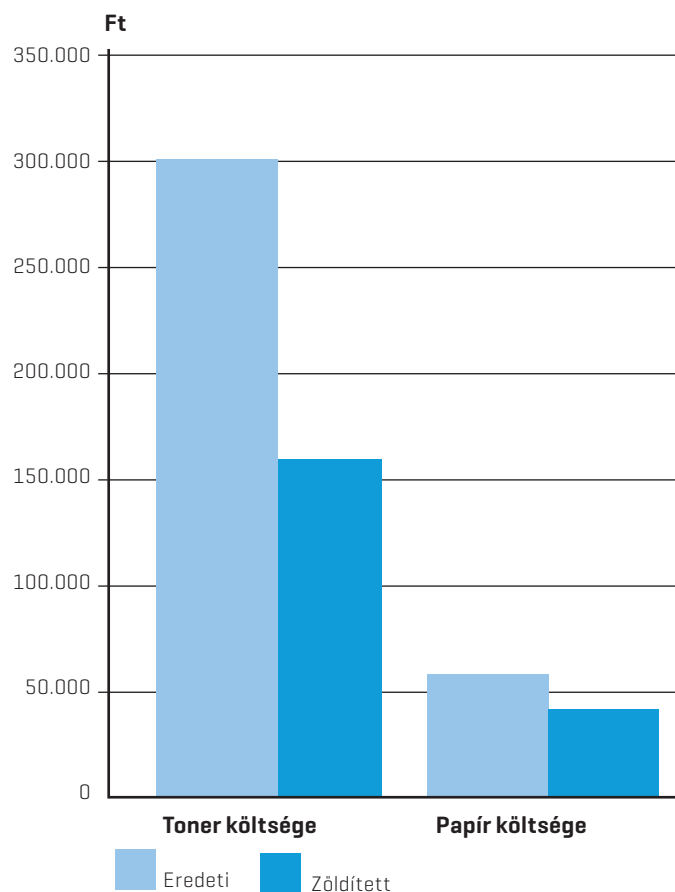
A nyomtatásnál – ha az energiafelhasználás és az amortizáció költségével nem számolunk – az anyagköltség az ábrán bemutatottak szerint oszlik meg. Ez indokolja, hogy bár a kétoldalas nyomtatás önmagában is mérsékli a környezetterhelést és a költségeket, a jelentős költségcsökkenéshez a nyomtatás mennyiségét is vissza kell fogni, mivel a nyomtatáshoz nemcsak papír, hanem tinta is szükséges, amit a nyomtatókba szerelt tonerek vagy tintapatronok biztosítanak.

Önmagában már az is környezettudatos magatartást takar, ha azok kifogytával a Duropack-Starpac Kft. a nyomtatóiba újakat vásárol, viszont a használtakat erre szerződött alvállalkozóval szállíttatja el, újrahasznosítás céljából. Az utángyártott tonerek és patronok használata azonban még környezettudatosabb magatartásra vall, s környezeti szempontból még jelentősebb, hiszen így kevesebb veszélyes hulladék keletkezik a cégnél. Ez a megoldás ugyanakkor számottevő anyagi megtakarítást is eredményez.

A vállalkozás ezen intézkedés bevezetésével egy évben 140 000 forintot tudna megspórolni, ráadásul a környezetterhelése is mérséklődne.

Folytatás a 16. oldalon ➤

A Duropack-Starpac Kft. pénzügyi megtakarításai az irodai ökohatékonny intézkedések bevezetésével ²

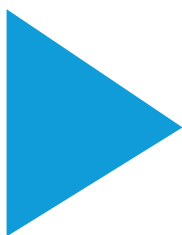

² Az alkalmazott árak csak tájékoztató jellegűek. Forrás: vállalati adatok alapján saját szerkesztés.

Globális gondolkodás, lokális élelmiszerbeszerzés

50 km-es diéta

SZERZŐ: Bodor Brigitta / SZE Kautz Gyula Gazdaságtudományi Kar

Amennyiben a magyar élelmiszer-ipari vállalatok elhelyezkedését kombináljuk az élelmiszer-kilométer fogalmával, megállapíthatjuk, hogy milyen lehetőségek vannak (illetve lennének) Magyarországon a lakosság számára egy 50 km-es körzeten belüli környezettudatos élelmiszerbeszerzés megvalósítására.

Egy átlagos ember többnyire nem tudja, honnan származik az az élelmiszer, amelyet elfogyaszt. Arról pedig még csekélyebb fogalma van, hogy az adott élelmiszer mekkora utat tett meg összességében, amíg az alapanyagok termőhelyétől eljutott a konyhaasztalig. Ha csak a fogyasztói döntéseket vesszük figyelembe, az élelmiszerek 5-10 km-en belül egy kisboltban vagy egy szupermarketben megvásárolhatók. Azonban arra a kérdésre, hogy honnan szerzik be azokat a boltok, már jóval nehezebb választ találni.

Az élelmiszer-kilométer [food miles] kifejezés a terméknek a termelő és a fogyasztó között megtett útjára utal. Az élelmiszerkilométer-kutatások főként az áruszállítási teljesítmények alapján határozzák meg a szállításból eredő szén-dioxid-kibocsátást. A szén-dioxid-kibocsátás egyik fontos mutatója pedig az ún. karbonlábnyom, amelyet az ökológiai lábnyom részeként határoznak meg. Az ökológiai lábnyom az a terület, amely károsodás nélkül meg tudja termelni az aktuális életvitelünkhöz [adott esetben táplálkozásunkhoz] szükséges javakat (élelmiszereket). A háztartások fogyasztásának ökológiai lábnyomán belül a legjelentősebb részaránnyal az élelmiszer-fogyasztás ökolábnyoma rendelkezik, amelynek csaknem felét (42%-át) adja az élelmiszerek és az alkoholmentes italok ökológiai lábnyoma.

De hogyan kapcsolódik össze az ökológiai lábnyom és az élelmiszer-kilométer? Úgy, hogy az ökológiai lábnyom nem tartalmazza az élelmiszerek szállításából adódó környezetterhelést. Ezért érdemes megemlíteni az élelmiszer-kilométer egyik konkrét megvalósítási formáját, az élelmiszer-fogyasztás környezetterhelését befolyásoló ún. „50 km-es diéta” fogalmát. A diéta alapelveit egy kanadai házaspár alakította ki arra vállalkozva, hogy egy éven át csak olyan ételeket fogyaszt, amelyek alapanyagait egy 100 mérföldes körzeten belül be tudják szerezni [100 miles diet]. Sikereikről, nehézségeikről blogot vezettek, majd az egy év leteltével könyv formájában is megjelentették összegyűjtött tapasztalataikat. Így született meg a 100 mérföldes diéta fogalma, amely Magyarországon 50 km-es diéta néven kezd egyre ismertebbé válni a Messzelátó Egyesület jóvoltából.

Kutatás, elemzés

A 2013 tavaszán végzett kutatás elsősorban arra kívánt választ találni, hogy Magyarország mely részein, illetve mely élelmiszerek esetében lenne biztosítható egy környezettudatos fogyasztó számára az 50 km-es diéta, azaz mely megyékben, területeken valósítható meg a vizsgált élelmiszercsoportok 50 km-en belüli beszerzése.

A kutatás a Magyarországon működő élelmiszer-ipari vállalatok regionális elhelyezkedését vizsgálta. Meglévő adatbázis hiányában az élelmiszer-ipari vállalatok feltérképezése (majd ábrázolása) egyéni internetes kutatás alapján történt. Mivel az élelmiszer-fogyasztáson belül a legnagyobb részarányt a húsfogyasztás teszi ki, a hangsúly a hús mint alapélelmiszer-kategória vizsgálatára helyeződött. Ezenkívül a tej és tejtermékek, liszt, tojás, tészta, cukor és étolaj előállításával foglalkozó vállalatok magyarországi elhelyezkedése képezte vizsgálat tárgyát.

A kutatás fogyasztói oldalról a környezettudatos élelmiszer-beszerzés lokalitását az 50 km-es diéta mintájára 50 km sugarú körök, környezettudatos körzetek segítségével határozza meg. Vállalati oldalról feltételez egy elméletileg megvalósítható, a vállalati feldolgozó üzemekből történő közvetlen értékesítést, hiszen az egyes disztribúciós csatornák közbeiktatásával bizonyosan 50 km fölé növekszik az élelmiszer által megtett távolság. Külkereskedelmi szempontból pedig figyelmen kívül hagyja az egyes élelmiszer-kategóriák exportjának és importjának százalékait, hiszen a hazai termékek fogyasztása gazdasági szempontból fenntarthatóbb.

Eredmények

A húsipari termékeket vizsgálva megállapítható, hogy sertéshúst vagy legalábbis sertéshúsból készült húskészítményt az ország szinte bármely megyéjében be lehetne szerezni egy 50 km-es körzeten belül legalább egy élelmiszer-ipari vállalattól. A baromfi- és marhahús beszerzése viszont bizonyos (főként dunántúli) megyékben már csak 50 km-t meghaladó szállítással lenne megvalósítható.

ennyi embernek kevés

2011-ben **7 milliárd** ember » 3x több húst eszünk, mint 40 éve
2040-ben **9 milliárd** ember » 70%-kal több ételre van szükség, jóval kevesebb hússal

területigény

1 főcápányi föld **1-2 húsevő** embert lakat jól
1 főcápányi föld **15 növényi étrendű** embert lakat jól

éghajlatváltozás

1 kg **sertéshús** » **50 km** autózásnyi szén-dioxid-kibocsátás
1 kg **zöldség** » **4 km** autózásnyi szén-dioxid-kibocsátás

vízlábnyom

1 kg **sertéshús** előállításához **6000 liter** víz kell
1 kg **zöldség** előállításához **300 liter** víz kell

A többi vizsgált élelmiszer-kategória [tej és tejtermékek, sajt, liszt, tojás, tészta, étolaj] lefedettsége kevésbé biztosított. Budapest mellett mindössze Pest, Fejér és Komárom-Esztergom megyében lenne megvalósítható az adott élelmiszerek 50 km-es körzetben belüli beszerzése legalább egy élelmiszeripari vállalatától. Élelmiszer-ipari vállalatokkal a legkevésbé ellátott Vas és Zala megye, amelyek csak a sajt és a liszt esetében tekinthetők lefedettnek.

Élelmiszer-ipari gócpontok az egyes élelmiszer-kategóriákat vizsgálva jellemzően más-más megyékben fedezhetők fel. Húsipari gócpontjaink az alföldi megyékben találhatók, míg Pest megyében a liszt- és tésztagyártó vállalatok összpontosulnak (viszont a liszt esetében Bács-Kiskun és Fejér megye is említést érdemel). Tejtermékgyártó vállalatok az ország északi részén, főként Győr-Ménfőcsanakban koncentrálnak, de sajtüzemet Győr-Ménfőcsanakban is találunk. A tojás, az étolaj és a cukor esetében viszont nem beszélhetünk élelmiszer-ipari gócpontokról.

Várható hatás az ökológiai lábnyomra

Az eredményeket összevetettük egy korábbi élelmiszer-fogyasztási, illetve ökológiai lábnyom-kutatás regionális eredményeivel (Vetőné Mózner, 2011), előre jelezve az adott élelmiszer-kategória környezetterhelésének várható növekedését.

Alapvetően igaznak bizonyult az az állítás, hogy ahol egy termék nagy mennyiségben elérhető, ott a fogyasztása is magasabban alakul. Kivételként említhető a tészta fogyasztása, amely a dél-alföldi régióban magas, miközben tésztaipari vállalatok tekintetében a régió fehér

foltnak tekinthető Magyarország térképén. Itt tehát számítani lehet az élelmiszer-fogyasztásból eredő ökológiai lábnyom növekedésére, hiszen a tésztaféléket valószínűsíthetően csak 50 km-nél távolabbról lehet eljuttatni a fogyasztókhoz. További magas fogyasztási érték párosul részleges élelmiszer-ipari lefedettséggel a Dél-Alföldön a darabolt hús és tejtermékek, az Észak-Alföldön és Észak-Magyarországon a tészta, valamint az Észak-Alföldön és a Nyugat-Dunántúlon a tojás esetében. Ezekben a régiókban tehát szintén az ökológiai lábnyom növekedésére lehet számítani, hacsak a magas fogyasztási érték nem csökken.

Mit tehet tehát egy környezettudatos fogyasztó a mai Magyarországon? Elsősorban azt, hogy felkutatja azon termékeket, amelyek a saját régiójában fellelhetők, előállíthatók, és ezeket részesíti előnyben azokat a termékekkel szemben, amelyek csak távoli tájakról, esetlegesen az óceánon túlról szerezhetők be. Az 50 km-es diéta alkalmazásával ráadásul nemcsak a fogyasztásunk válik környezetbaráttá, hanem megismerhetjük saját régióink különlegességeit is, és változatosabban, adott esetben akár egészségesebben is étkezhethetünk.

FORRÁS

Bodor Brigitta [2013], **FOOD MILES – Az 50 km-es diéta elméleti alkalmazhatósága Magyarországon**, MA diplomamunka

HIVATKOZÁS

Vetőné Mózner, Z. [2011]: **Az élelmiszer-fogyasztás ökológiai lábnyomának vizsgálata a magyar lakosság körében In: Az ökológiai lábnyom ökonómiája** (szerk.: Csutora Mária) Budapest, 2011, Aula kiadó

ERŐFORRÁS-HATÉKONYSÁG

▶ Nemzetközi tapasztalatok: Németország ◀

SZERZŐ: dr. Zilahy Gyula / TTMK

A Lépések előző számában részletesen bemutatuk az erőforrásokkal való hatékony gazdálkodás előnyeit, valamint a hazai tapasztalatokat és a fejlődést hátráltató tényezőket. Röviden kitérünk az Európai Unió, illetve Németország vonatkozó stratégiáira is, továbbá ismertettük a hazai környezetpolitika célkitűzéseit. Érdekes azonban jobban elmélyedni a külföldi tapasztalatokban, hiszen azok számos érdekes elemet tartalmaznak, amelyek hazai alkalmazása nemcsak a környezet védelméhez, hanem a gazdaság fejlődéséhez is nagymértékben hozzájárulhat.

Németország 2012. február 29-én fogadta el ProgRess néven az erőforrás-felhasználás hatékonyságával kapcsolatos nemzeti programját, amely a két évvel korábban készített, a nyersanyagokkal kapcsolatos nemzeti stratégián alapul.

Az erőforrások felhasználása nagymértékben meghatározza a gazdasági tevékenységek hatékonyságát és – a keletkező káros emissziókra gyakorolt közvetlen hatásán keresztül – a környezet állapotát. A világ népessége várhatóan néhány évtized múlva eléri a 9 milliárdot, ami az újonnan iparosodott országokban tapasztalható gyors növekedéssel együtt az erőforrások felhasználását abszolút értelemben is jelentősen megnöveli. Bár minden jel arra utal, hogy a megtermelt végtermékre jutó erőforrás-felhasználás csökkentése nem elegendő ezen tendencia visszafordítására [lásd például a visszapattanó hatást, amely azt mutatja, hogy a hatékonyabb erőforrás-felhasználás növeli a fogyasztást], mégis mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy a megtermelt javak és szolgáltatások előállításához minél kevesebb erőforrást igényeljen.

A problémát súlyosbítja, hogy számottevő különbségek mutatkoznak a különböző országok között. Egyrészt a fejlődő országokban átlagosan négyszer olyan magas az egy főre jutó erőforrás-fogyasztás, mint a fejlettekben. Másrészt a fejlődő országokban, ahol a termelési tevékenység egyre nagyobb hányada zajlik, sokszor elavultabb, kevésbé hatékony technológiai megoldásokat alkalmaznak.

A német gazdaság szempontjából a legfontosabb problémát az erőforrások rendelkezésre állásának bizonytalansága és az emelkedő nyersanyagárak jelentik. További gond, hogy az erőforrások nagy mennyiségben való

felhasználása a teljes értéklánc mentén jelentős káros kibocsátással jár, amelynek következtében a víz, a levegő és a talaj egyaránt szennyeződik.

A ProgRess program megállapítja, hogy Németország jó helyzetben van ahhoz, hogy vezető szerepet töltsön be az erőforrás-hatékonyság területén, amivel egyúttal javíthatja versenyképességét, új munkahelyeket teremthet, és biztosíthatja a hosszú távú foglalkoztatást.

A program szerint az ország jó példája lehet annak, hogy egy fejlett országban úgy növelhető a hatékonyság, hogy az nem gyakorol negatív hatást a jólétre, sőt ahhoz jelentős mértékben hozzá is járul. Ezt jól példázza, hogy Németországban a 2000 és 2010 között tapasztalható jelentős gazdasági növekedés az erőforrás-hatékonyság 11,1 százalékos javulásával járt együtt.

Mindezeket figyelembe véve a német kormány 2002-ben úgy határozott, hogy 1994-hez képest 2020-ra megkétszerezi a nyersanyagok felhasználásának hatékonyságát.

A ProgRess program célkitűzései

Németország célja, hogy amennyire csak lehet, elválassza a gazdasági növekedést az erőforrások felhasználásától.

A ProgRess program nem foglalkozik a víz, a légkör, a talaj, a biodiverzitás mint erőforrás felhasználásával, illetve az energiahordozókkal, hanem az ezen a körön kívül eső abiotikus természeti erőforrásokra koncentrál, mint például az ércek és ásványok, illetve az építőiparban használt nyersanyagok.

A ProgRess áttekinti a már folyamatban lévő erőfeszítéseket, és bemutatja a rendelkezésre álló beavatkozási módokat, amelyek elősegítik az erőforrás-hatékonyság növelését.

2008-ban a feldolgozóipar vállalatainál a nyersanyag-felhasználással kapcsolatos költségek átlagosan a bruttó termelési érték 45 százalékát tették ki, szemben a munkaerő költségével, mely 18 százalék volt. Néhány olyan szektorban, amelyben különösen számottevő az erőforrások felhasználása, ez az érték az 50 százalékot is meghaladhatja. Ezzel szemben számos vállalat elsősorban a munka termelékenységére koncentrált, és míg 1960 és 2005 között a nyersanyag-hatékonyság a duplájára nőtt Németországban, addig a munka termelékenysége ugyanebben az időszakban a négyszeresére ugrott.

A ProgRess program tartalmi elemei

A német erőforrás-hatékonysági program négy alapelve a következő:

- Az ökológiai kényszer gazdasági lehetőségekhez, innovációhoz és társadalmi felelősségvállaláshoz való kapcsolása.
- A globális felelősségvállalásnak a nemzeti erőforrás-politika kiemelt területévé kell válnia.
- Csökkenteni kell a gazdasági tevékenységek erőforrásfüggését, és fejleszteni kell a zárt ciklusú megoldásokat.
- Biztosítani kell az erőforrások hosszú távú használatát a mennyiségi növekedésről a minőségi fejlődés irányába való átállással.

A program kiemelt fontosságot tulajdonít a piaci ösztönzőknek, az információval való ellátásnak, a szakértői tanácsadásnak, az oktatásnak, a kutatásnak és innovációnak, illetve az önkéntes kezdeményezések erősítésének.

Az erőforrás-felhasználás javításának környezetpolitikai támogatása

Az erőforrás-felhasználás elvi alapjainak lefektetésén túl a német kormányzati hivatalok aktívan részt vesznek a megvalósítás támogatásában is.

A német Környezeti, Természetvédelmi és Nukleáris Biztonsági Minisztérium 1997 óta erőforrás-hatékonysági hálózatot fejleszt. 2009-től támogatja a német mérnöki kamara által alapított Erőforrás-hatékonysági Központot is, amelynek célja, hogy információkkal lássa el a vállalkozói szférát, különösen a kkv-kat az erőforrás-hatékonyság által nyújtott lehetőségekről. A minisztérium Környezeti Innovációs Programjának segítségével támogatja a jó gyakorlatokat bemutató projekteket is. A nagyrészt a német Környezetvédelmi Hivatal által felügyelt kutatási projektek, mint például a MaRes (Material Efficiency and Resource Conservation) projekt, az új koncepciók kifejlesztését szolgálják.

Fontos feladatot lát el a Gazdasági és Technológiai Minisztérium (BMWi) is, amely a német kormány nyersanyagokkal kapcsolatos politikájáért felelős, és amely szövetségi szinten támogatja az erőforrás-hatékonysággal kapcsolatos tanácsadást a kkv-knak a BMWi Innovation Bonus (go-inno) projektben alkalmazott szakértők segítségével. A cél a potenciális megtakarítási lehetőségek feltérképezése a termelési és fogyasztási folyamatok során, és javaslatok megfogalmazása a helyzet javítására. Ezeket a programokat a Német Nyersanyag-hatékonysági Hivatal koordinálja. A tapasztalatok azt mutatják, hogy az erőforrások hatékony felhasználásával kapcsolatos tanácsadás évente átlagosan 200.000 euró anyagmegtakarítást eredményezett a vállalatoknál.

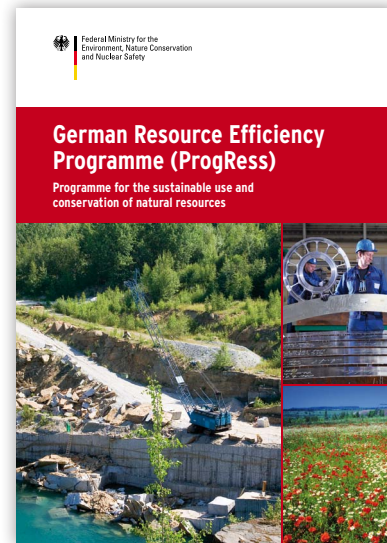
Egy másik intézmény, a Német Nyersanyag Ügynökség, amelyet 2010-ben a Földtudományi és Nyersanyag Intézet keretei között alapítottak Hannoverben, a német kormányt és a közszférát látja el a biztonságos és fenntartható erőforrásokkal kapcsolatos információkkal. Ez a szervezet koordinálja a Német Erőforrás-hatékonysági Díjat is, amelyet a kiemelkedően innovatív ipari és kutatási eredményeket elért vállalkozóknak, vállalatoknak ítélnek oda.

Az Anyagkutatási és Ellenőrzési Intézet az erőforrások biztonságos felhasználásával, a hulladékkezeléssel és -hasznosítással foglalkozik, mint például a természetes erőforrások használatának az értékelése és az építőanyagok hasznosításának a kérdése.

A Szövetségi Oktatási és Kutatási Minisztérium (BMBF) folyamatosan jelentős összegeket fordít az erőforrás-felhasználás javítására irányuló kutatási projektekre a FONA program keretében. További segítséget nyújt ezenkívül a BioEconomy 2030 és a WING (Innovatív Nyersanyagok az Ipar és a Társadalom Számára) nevű kezdeményezések keretében is.

2010 szeptemberében az Oktatási és Kutatási Minisztérium megalapította a Helmholtz Intézetet az Erőforrás Technológiáért (HIF), amivel szintén a kutatási erőfeszítéseket igyekszik elősegíteni.

Egy másik minisztérium, az Élelmiszer, Mezőgazdaság és Fogyasztóvédelmi Minisztérium (BMELV) is ösztönzi a fejlődést, különösen a megújuló biológiai erőforrások területén. A biomassza nyersanyagként és energiahordozóként való felhasználása elősegíti a fenntartható fejlődés elveinek megvalósítását azáltal, hogy helyettesíti a szűkös és véges erőforrásokat, pl. ásványi anyagokat. Ezenkívül alkalmazásuk innovatív megoldásokhoz és új munkahelyek teremtéséhez vezethet.

A Közlekedési, Építészeti és Városi Ügyek Minisztériuma (BMVBS) számos, az innovatív építészettel kapcsolatos projektet támogat. Demonstrációs projekteken keresztül segítik elő a jövő technológiai megoldásainak elterjedését (például a Plusenergiehaus projekt keretében). A minisztérium útmutatót ad ki a fenntartható építészettel kapcsolatban, amelyet a szövetségi építkezések során kötelezően figyelembe kell venni (Leitfaden Nachhaltiges Bauen).

A Gazdasági Együttműködés és Fejlesztés Minisztériumának (BMZ) a célja az, hogy a fejlődő országok is hasznát vegyék az erőforrás-felhasználással kapcsolatban felhalmozott német tapasztalatoknak. A tudás- és technológiai transzferet különböző támogatási projektek keretében valósítják meg a fenntartható gazdasági fejlődés, a környezeti politika, az ipari környezetvédelem és a hulladékgazdálkodás témakörében.

Tanulságok

Az előzőekben vázlatosan bemutatott német példa számos tekintetben hasznos lehet a hazai erőforrás-politika számára is.

Egyrészt egyértelmű, hogy a gazdaságban jelentős megtakarítási potenciál van, amelynek kiaknázása mind gazdasági, mind környezeti szempontból rendkívül fontos. Ha a német kkv-szektorban mintegy 20 százalékosra tehető a hamar megtérülő projektek aránya, akkor ez feltehetően a magyar gazdaságban is számottevő.

Másrészt a német példa jól mutatja, hogy e potenciál minél jobb kihasználásához szükség van kormányzati beavatkozásra, amelynek számos módja képzelhető el.

A német erőforrás-politika nem állt meg a stratégiai dokumentumok összeállításánál, hanem az azokban megfogalmazott célkitűzéseket a gyakorlatban is támogatja, amiben számos általános vagy külön erre a célra felállított szervezet vesz részt.

Az erőforrások felhasználásával kapcsolatos célok megvalósítása Németországban is jelentékeny pénzügyi erőforrásokat igényel, de mivel már régen felismerték az ilyen jellegű befektetéseknek az egész gazdaságra és a környezetre gyakorolt jótékony hatását, erőteljesen támogatják azok megvalósítását is.

FORRÁS

German Resource Efficiency Programme (ProgRes)

www.bmu.de

AZ ÖSSZEFOGÁS KÉPESSÉGE ÉS EREJE

SZERZŐ: Gärtner Szilvia / DENSO Gyártó Magyarország Kft.

Napjaink társadalmában egy nagyvállalat nem működhet anélkül, hogy ne legyen tekintettel a környezeti és a társadalmi hatásaira. Ez a komplex gondolkodás először a fenntartható fejlődés koncepciójában jelent meg, amely azonban inkább átfogó, hosszú távú stratégiaként szerepelhet az üzleti életben. Szükség van tehát egy olyan eszközre, amely a napi működés része. Ez pedig a vállalatok társadalmi felelősségvállalásának intézménye, illetve rendszere. Ez magában foglalja azokat a kisebb-nagyobb intézkedéseket, amelyekkel a vállalat a saját társadalmi hatásait igyekszik optimalizálni.

INNOVÁCIÓ

A gazdasági válság miatt a vállalatoknak innovatív megoldásokat kell találniuk ahhoz, hogy a költségoptimalizálás ellenére is biztosított legyen a CSR-projektekhez szükséges forrás. Ezzel párhuzamosan a társadalom szükségletei egyre inkább nőnek, hiszen a válság hatásai a közintézményeket és a közösségek tagjait is érintik. A kialakult, kihívásokkal teli helyzetre nyújt megoldást a KÉPES modellprojekt, amely a többrésztvevős partnerség miatt összességében – akár kisebb ráfordítással is – jóval nagyobb támogatást nyújt résztvevőinek ott, ahol arra szükség van. Teszi ezt úgy, hogy felvállalja a többszereplős projekt menedzsmentjével együtt járó komplexitást.

PROJEKTSTRATÉGIÁBA ILLESZTETT CSR-MODELL

Az 1997-ben Székesfehérváron alapított DENSO-üzem CSR-tevékenysége hosszú időre nyúlik vissza, de átfogó és egységes CSR-stratégiáját 2008-ban fogalmazta meg. Feltérképezte érdekelt feleit és meghatározta azokat a fókuszterületeket, amelyek iránt teljes elkötelezettséget vállalt. A stratégia megfogalmazásával egy időben megalakult az első CSR-bizottság, 11 fővel. Ezáltal a korábban bevezetett intézkedések – mint például a városi környezetvédelmi fórum, a környezetvédelmi iskolaprogram, valamint a belső CSR-tevékenység – átláthatóbbá és követhetőbbé váltak. A bizottság nem csupán koordinálja a fent említett tevékenységeket, hanem újakkal is kiegészítette azokat, mint pl. adományozás a helyi közösség számára, a dolgozók egészségvédelme, vagy a közösségi eseményeken történő részvétel. Jelenleg két bizottság működik: az operatív CSR-bizottság és a Stratégiai bizottság, összesen 21 fővel, ami teljes mértékben lefedi a gyár összes területét. Fontos hangsúlyozni, hogy a dolgozók mellett a vezetőség is részt vállal a CSR-tevékenységekben.

A 2008-tól kialakított adományozási rendszer keretében a cég elsősorban a helyi civil szervezetek környezet- és egészségvédelmi tevékenységét, valamint a helyi óvodák, bölcsődék működését támogatja. Az évi mintegy 3 millió forintos keretösszeget negyedéves bontásban az operatív

CSR-bizottság javaslata alapján, a felső vezetés jóváhagyásával kerül kiosztásra. Ezt az adományozási rendszert 2012-ben felülvizsgáltuk. Annak érdekében, hogy megfeleljünk a vállalati filozófiánknak – „...kül-detésünk: a jövőbe tekintve új értékeket teremteni, és közreműködni egy jobb világ építésében” – és elnyerjük a társadalom támogatását, bizalmát, olyan változtatásra volt szükség, amely maradandó értéket teremt a működésünket biztosító helyi közösség számára. Ugyanakkor efedi az adományozási stratégia fókuszterületeit, és a korábbi évektől eltérően lehetővé teszi az aktív közösségi részvételt.

Igy jutottunk el az akkor még „Óvodaprojektnek” nevezett kezdeményezésig.

A CSAPAT

A program alapja a különböző szektorokban működő vállalatok, a civil szervezetek és az önkormányzatok összefogása. A sokoldalú szakértelemnek, know-hownak, kapcsolati tőkének és hatáskörnek köszönhetően optimalizálhatók, folyamatok, így az egyes szervezetek hozzájárulása a programhoz jóval többet jelent, mintha mindenki önállóan végezné a CSR-tevékenységet.

A DENSO Gyártó Magyarország Kft. magára vállalta, hogy a „2013 Összefogás Székesfehérváért” kezdeményezés élére áll (szervezés, kapcsolattartás, működtetés), és felhasználva kapcsolatait a régió vállalataival, közösen járul hozzá a helyi bölcsődék-óvodák állagmegóvási-fenntartási projektjeinek finanszírozásához. Az indítványozott 10 millió forintos alapból a DENSO Kft. példamutató módon 3 millió forintot vállalt magára, így ösztönözve a többi vállalkozást.

A munkafolyamatban részt vevő csapat összeállításnak lépései:

Önkormányzat megkeresése • Projekttervezet ismertetése • Óvodák listájának összeállítása • Helyszíni állapotfelmérés • független szakértők bevonása • Partnerek „toborzása” • Finanszírozási módok ismertetése • Nyilatkozat ünnepélyes aláírása • Sajtótájékoztató • Kivitelezés • Önkéntes nap • Átadás • Sajtótájékoztató • A O. projekt zárása, tapasztalatok összegzése és az 1. projekt indítása

Az egyedülálló székesfehérvári CSR-modellprojekt összefogás résztvevői:

- Fejér megyei telephellyel rendelkező vállalatok: Alba Pláza, Alcoa Kőfém Kft., DENSO Gyártó Magyarország Kft., General Plastics Műanyagfeldolgozóipari Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., Győri Kecs Kft./Mondelez Hungary Kft., Karsai Műanyagtechnika Holding Zrt., Macher Gépészeti és Elektronikai Kft., Accor-Pannonia Hotels Zrt. Novotel Székesfehérvár, Videoton Holding Zrt.
- Országos érdekeltségű résztvevő: Coca-Cola HBC Magyarország Kft.
- Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata, Székesfehérvár Városgondnoksága Kft.
- Helyi civil szervezetek

A PROJEKT RÉSZTVEVŐINEK SZEREPVÁLLALÁSA

Az önkormányzat szerepvállalása

A projekt előterjesztésekor kifejezetten ügyeltünk arra, hogy a vállalati érdekektől mentesen, független szakértők, illetve az intézményeket fenntartó önkormányzat tegyen javaslatot a felújítandó óvodákra. Székesfehérvár MJV Önkormányzata két szakértővel és egy független műszaki ellenőr bevonásával három óvodát javasolt, amelyek közül – egyeztetve a többi partnerrel – a Gyöngyvirág Óvoda került kiválasztásra. Az első kerekasztal-megbeszélésen arra a következtetésre jutottunk a partnerekkel és az önkormányzat beruházási osztályával közösen, hogy olyan felújítási munkákat támogattunk, amelyekre nem hívható le forrás semmilyen pályázati alapból. Így esett a választás az óvodai vizesblokkok, azok padlóburkolatának, valamint a beázások okozta tetőkárok rendbehozatalára. Az önkormányzat az első kerekasztal során ismertette a lehetséges finanszírozási módokat. A két lehetséges módzat közül – adományozás alapítvány részére, illetve közérdekű kötelezettségvállalás – a közérdekű kötelezettségvállalást választották ki a résztvevők. Ezt követően megtörtént a nyilatkozat szövegezése, a közgyűlés elé terjesztés, a szerződések előkészítése, valamint aláírása.

A partnerek szerepvállalása

A Coca-Cola HBC Magyarország Kft. és kommunikációs irodája, az UnioMedia Kft. készítette el a kommunikációs anyagokat. Ők tervezték a projekt arculatát, a logót és a reklámanyagokat. A nyilatkozat ünnepélyes aláírásának és az ehhez kapcsolódó sajtótájékoztató helyszínét az Accor-Pannonia Hotel Zrt. Novotel Székesfehérvár biztosította. A projekt indítását, a folyamatos kapcsolattartást az önkormányzat és a partnerek között, az adminisztrációs munkákat és a zárásként megrendezésre kerülő Önkéntes nap megszervezését a DENSO Gyártó Magyarország Kft. vállalta. Az utóbbi eseményen a „KÉPES-tagok” mellett a vállalatok dolgozói, és a gyermekek szülei egyaránt részt vettek.

Az óvoda szerepvállalása

Az intézmény, a szülők és dolgozók által létrehozott alapítványból szintén hozzájárult az óvoda rendbetételéhez, továbbá a kivitelezés során végig felügyelte a munkálatokat. Az Önkéntes napon az óvodás gyermekek műsorát rendezte, valamint a résztvevők étkeztetését biztosította.

EGYÜTTMŰKÖDÉS HOSSZÚ TÁVON

A 2013-ban indult CSR-modellprojekt egy hosszú távra szóló CSR-összefogás első állomása. A társadalmi együttműködés a jövőben további partnerek csatlakozását, valamint a mintaprojekt adaptációját tűzte ki céljául annak érdekében, hogy az optimalizált megoldásnak köszönhetően minden vállalat a lehető leghatékonyabban használja fel a CSR-tevékenységekre elkülönített forrásait.

A projekt a továbbiakban Székesfehérváron új partnerek bevonásával folytatódik. A koncepció ugyanaz, a célunk, hogy a város összes intézménye felújításra kerüljön. Ezzel egy időben pedig, a Coca-Cola HBC Magyarország Kft.-nek köszönhetően, az ország más településein is elindul ilyen jellegű kezdeményezés, hogy a következő generációk ott is kulturált, esztétikus, rendezett környezetben készülhessenek fel a jövő fenntarthatósági kihívásaira.

KÉPES

Közösségi
Értékettermő Program

SZERZŐ: Urbán Katalin / Grundfos Magyarország Gyártó Kft.

FELELŐS BESZÁLLÍTÓI PROGRAMJÁVAL NYERT DÍJAT A GRUNDFOS

Átadták az idei CSR Hungary díjakat: a Felelős beszállítói megoldás kategóriában a Grundfos Magyarország Gyártó Kft. beszállítói programja hozta el az első díjat. Az immár három éve futó Supplier Excellence Program célja, hogy a hazai beszállítók velünk együtt erősödjének, javítsák a versenyképességüket, és – persze – hogy egyre jobb minőségben egyre megbízhatóbban szállítsanak nekünk is. A hazai beszállítók körében meghirdetett önkéntes program az EFQM C2E/R4E keretrendszerének elemeiből építkezik, támaszkodva a csoportos munka előnyeire.

A program fő lépései:

- Önértékelés [EFQM keretrendszer alapján]
- Célmeghatározás
- Fejlesztés
- Visszaellenőrzés
- Elismerés

Az együttműködés egyre sikeresebb: 2013-ban már tíz, a Grundfos Magyarországon beszerzett termelési anyagainak 45%-át adó beszállítói bázis fejlődését segítettük fejlődni a fenntartható közös siker reményében. További fejlemény, hogy ez a program lesz a Grundfos Cégcsoport kizárólagos beszállítófejlesztési rendszere, miután a program kísérleti jelleggel 2013-ban elindult az angliai és a dániai Grundfos-vállalatoknál is.

SZERZŐ: Ádám Gabriella / Kinnarps Hungary Kft.

TÉRELVÁLASZTÁS KÖRNYEZETTUDATOSAN – AVAGY AZ INNOVATÍV RE:Fill

A modern munkakörnyezet nélkülözhetetlen kiegészítője a paraván, amelyet elsősorban térelválasztásra használunk. Több előnyös tulajdonsága mellett – mobil, ezért könnyen változtatható a helyzete és a funkciója, segít a privát szféra létrehozásában – az egyszerű irodákban a paravánnak nagy szerepe van a megfelelő akusztikai környezet kialakításában is, egyre fontosabb tehát a jó hangelnyelő képesség. Érdekes, hogy a design terén is nagyon sok lehetőséget rejt a panelek felülete, anyaga, formája, még több teret kínálva a paraván kihasználhatóságának.

Hogyan tükröződhet a környezetbarát szemlélet a gyakorlatban? A Kinnarps választ erre a kérdésre a paravánok töltőanyagának előállítása adja. A svéd bútorgyártó cég az úgynevezett Re:Fill anyagot használja. Ez egy saját fejlesztésű töltőanyag, amelyet a különböző bútorok gyártása során keletkező hulladék szövetekből, illetve újrahasznosított PET-palackokból állít össze. Ez az anyag nemcsak környezetbarát, hanem kiváló akusztikai tulajdonságokkal is rendelkezik. Mindez jó példa arra, hogy az egyik gyártási folyamat mellékterméke hogyan kap fontos szerepet, és miként használják újra egy másik termék előállításához. A Kinnarps termékpalettája közül az Oktav falra szerelhető hangelnyelő panel és a Prim asztali paravánelem rendkívül jól demonstrálja a paravánok felhasználásának sokrétűségét, miközben az előállításuk környezettudatos szemléletről tanúskodik.

A Duropack-Starpac Kft. irodai zöldülése cikk folytatása

A kétoldalas nyomtatással tehát a felhasznált papír mennyisége kevesebb lesz, viszont a toner- és patronmennyiség nem csökken az oldalszámok változatlanlansága miatt. Így az éves irodai papírfogyasztás 20 kg-mal történő csökkentésével a környezeti mérlegben az alábbiak takaríthatók meg³: 25,05 m³ víz, 102 kg fa, 43,02 kWh energia, 10,86 kg mészkő, 5,22 kg kén, 0,36 tonna gőz, 3,6 kg klór.

Az ökohatékony megoldások irodai alkalmazásával a vállalat a környezeti terhelés mérséklésén túl 156 800 forint megtakarítást is képez, amit akár az irodák további zöldítésére, komfortosítására is felhasználhat (fűtőkorszerűsítés, vizesblokkokba perlátorok vásárlása stb.).

A Duropack-Starpac Kft.-nél a dolgozók 27%-a tölti munkanapjait irodákban. A belső levegő összetétele ezért különösen fontos, mert hatással van a teljesítményükre, a stressztűrő képességükre és a pszichikai állapotukra is. A növények a fotoszintézis során szén-dioxidot vesznek fel, és oxigént termelnek, ami javítja az adott helyiség levegőjét, igaz, egy kutatás szerint csak csekély, 1–2%-os mértékben [Antal-Vadovics [2005], 36. o.]. A NASA kutatói szerint egyes növények légfrissítésre és a káros anyag megkötésére is felhasználhatók [Antal-Vadovics [2005], 37. o.]. A levegőben található toxikus anyagok csökkentésén kívül a növények segítenek a páratartalom optimalizálásában, sőt egy svéd tanulmány szerint – amelyet az oslói Rádium Kórházban folytattak

le – azokat az irodai dolgozókat, akik növényzetre látnak az ablakukból, kevésbé terhelte meg a feszültség, mint azokat, akik például utcára vagy autóparkolóra kénytelenek nézni. A feszültség hiánya pedig nyugodtabb és egészségesebb munkahelyet eredményez, ami kedvezően hat a produktivitásra is [Antal-Vadovics [2005], 37. o.]. Az irodai növények jelenlétében a por 20%-kal csökken. Tehát ennek érdekében is érdemes növényeket telepíteni elektronikai eszközökkel felszerelt irodába.

A fentiekből is jól látszik, hogy a növények kedvező hatásait több esetben kimutatták ugyan, ám a kutatási eredmények gyakorlati alkalmazása sok esetben elmarad. Ennek ellensúlyozására ugyanakkor nemrégiben egy európai uniós tájékoztatási kampány indult „Egészséges növények a munkahelyen” címmel. A program 10 országban [Anglia, Ausztria, Belgium, Dánia, Finnország, Franciaország, Hollandia, Németország, Olaszország, Svédország] ismerteti az irodai növények jótékony hatásait. A www.healthygreenatwork.org honlapon számos hasznos tanács olvasható az irodai növénytartással kapcsolatban.

Jelen tanulmány lezárásaként megállapítható, hogy külföldi anyavállalatának és dolgozói tudatosságának köszönhetően a Duropack-Starpac Kft. alapvetően környezettudatos, de kapcsolata a környezettel tovább harmonizálható egy komplex irodai intézkedéssorozattal.

A cikk alapjául a CG & Partners Kft. által készített „Vállalati környezetvédelem kutatása és a környezettudatosság fejlesztése a Duropack-Starpac Kft. működésében” című tanulmány szolgált.

Hivatkozások

A szobanövények jótékony hatásai. I–II. [2009.] Tudatos vásárló honlapja. Letöltve: <http://tudatosvasarlo.hu/cikk/szobanovenyek-jotekony-hatasai-i-ii>, és <http://tudatosvasarlo.hu/cikk/szobanovenyek-jotekony-hatasai-ii> 2013. június 1.

Antal Orsolya–Vadovics Edina [2005]: **Zöld iroda kézikönyv.** Környezettudatos Vállalatirányítási Egyesület, Budapest

Gesundes Grün Am Arbeitsplatz honlapja: www.healthygreenatwork.org 2013. június 5.

Gyógyítanak a szobanövények [2009]. Győri Otthon honlapja. Letöltve: <http://www.gyoriotthon.hu/index.php?mn=hu,kat,cikk@show&cikkid=22286&kezdokategoria=168> 2013. június 5.

Irodai növények – Élő „légfrissítő” az irodában. Iroda virág honlapja. Letöltve: http://www.irodivirag.hu/viragiroladom/irodai_novenyek/1 2013. június 5.

Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium honlapja. Letöltve: <http://www.kvvm.hu/szelektiv/hasznositas.php> 2013. június 2.

McDonough, W–Braungart, M. [2007]: **Bőlcsőtől a bőlcsőig.** HVG Könyvkiadó Zrt., Budapest

Nábrádi András–Pető Károly: **A különböző szintű hatékonysági mutatók.** Letöltve: <http://www.mtakpa.hu/kpa/download/1135055.pdf> 2013. május 7.

Simai Mihály [2001]: **Zöldebb lesz-e a világ? A fenntartható fejlődés szerkezeti problémái a XXI. század elején.** Akadémiai Kiadó, Budapest

Szigeti Cecília–Ziskáné Kiczenko Katalin [2009]: **Irodai ökológiai lábnyom, a felelős ügyviteli tevékenység mérésnek lehetősége.** Konferenciakiadvány a vállalati felelősségvállalásról szóló konferencia előadásából. Széchenyi István Egyetem. Letöltve: <http://get.sze.hu/images/kiadvany/csrkonferenciagyor.pdf> 2012. június 9.

Tóth Gergely [2007]: **A Valóban Felelős Vállalat. A fenntarthatatlan fejlődésről, a vállalatok társadalmi felelősségének (CSR) eszközeiről és a mélyebb stratégiai megközelítésről.** Környezettudatos Vállalatirányítási Egyesület, Budapest

Tóth Gergely [2012]: **Bionómia és gazdasági teológia.** Gazdaság és morál: tiszta társadalom, tiszta gazdaság” Kautz Gyula Emlékonferencia elektronikus formában megjelenő kötete, 2012. június 12. Szerkesztő: Róbert Péter. Letöltve: <http://kgk.sze.hu/konferenciakotet2012> 2013. június 9.

York, R. [2008]: **Ökológiai paradoxonok.** William Stanley Jevons és a papírmestersiroda. Kovász, 12. évfolyam 1–2. szám: 5–15. o. Letöltve: <http://unipub.lib.uni-corvinus.hu/108/1/2008york.pdf> 2012. május 7.

³ Ez a csökkenés természetesen nem közvetlenül a cégnél jelentkezik, hanem áttételesen, a fogyasztás megváltozásán keresztül. Forrás: <http://www.kvvm.hu/szelektiv/hasznositas.php> 2013. június 2.

JÓ SZAKEMBER HOLTIG TANUL

SZERZŐ: Csizmadia Edit / KÖVET Egyesület

Emberi tényező rovatunkban ezúttal **Schmidt András**t, a Skanska Magyarország Ingatlan Kft. fenntarthatósági menedzserét, a környezettudatos épületüzemeltetés egyik legkiválóbb hazai szakértőjét, a KÖVET elnökségi tagját mutatjuk be.

- Mióta foglalkozik fenntarthatósággal és milyen szakmai út vezetett a jelenlegi pozíciójához?

- 2000 óta van jelen az életemben ez a fogalom, de a kezdeti szakaszban inkább környezetvédelemnek és épületenergetikai optimalizálásnak hívtuk, ami ugyebár csak egy része a fenntarthatóságnak. Egyébként 1992-től foglalkozom épületüzemeltetéssel, és az ebben szerzett szakmai tapasztalataim segítettek abban, hogy már a tervezési fázisban hasznos tanácsokkal láthassam el a csapatot.

Időközben elvégeztem az ISO 14001-es auditor tanfolyamot, energetikai auditor képzésen vettem részt, energiatanúsítói képesítést is szereztem és az épületgépész szakmérnöki vizsgát is letettem. 2009-ben vizsgáztam Helsinkiben LEED tanúsítási rendszerből, és azóta is foglalkozom tanúsításokkal. A rendszerszemlélet nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az eddig szerzett tapasztalataimat és tudásomat rendszerezni tudjam magamban, és nemcsak az energetika, de a környezettudatosság vonalán is előrelépjek. A Skanska hosszú távú környezetvédelmi programja a fenntarthatóság mindhárom elemével foglalkozik: a tervezés, a kivitelezés és az üzemeltetés során a társadalmi, a környezeti és a gazdasági elvárásoknak egyaránt meg kell felelnünk.

- A Skanska hogyan kommunikálja az ügyfelek számára a környezettudatos szemléletet?

- A 2020-ig szóló fenntarthatósági programunk erre a legjobb példa, amelynek elemeit az ügyfeleinkkel folytatott tárgyalásainkon, találkozóinkon, ismertetjük. Így például a fenntarthatóság szempontjait a legmesszebbmenőkig figyelembe vevő irodaépületünk, a Green House építése során is sűrűn szemléltettük, hogy mit jelent, mi mindent „tud” egy ilyen épület. Az irodaházaink bérlőinek fórumokat tartunk, személyesen tájékoztatjuk őket arról, hogyan tudnak energiát megtakarítani, és zöld tippekkel is kiegészítettük a házirendet.

- A szektor tudatformálása is cél?

- Mindenképpen. Ennek bizonyítéka az is, hogy a többi ingatlanfejlesztő is követi lépéseinket. Elnökségi tag voltam a HuGBC-ben is, és az egyesület szervezésében több oktatáson, előadáson is bemutathattam környezetvédelmi, munkavédelmi, etikai politikánkat.

- A régebbi irodaházak Ön szerint hogyan képesek tartani a lépést a fenntartható irodaházakkal? Milyen lehetőségeik vannak?

- Azt gondolom, hogy egy irodaház akkor nevezhető gazdaságosnak és fenntarthatónak, ha a kihasználtsága 20-30 év múlva is legalább 65-70%-os. Ezt csak akkor lehet elérni, ha folyamatosan kiszolgáljuk a bérlői igényeket. Az elhelyezkedés, a megközelíthetőség mellett ma már a szervizköltség nagysága is meghatározó. Ezen úgy tudunk változtatni, ha az épületet korszerűsítjük, és olyan szakembereket kérünk fel erre a munkára, akik rendszerben kezelik a világítást, szellőzést, hűtést, fűtést és az egyéb bérlői igényeket. Ez ugyan pénzbe került, de hosszú távon mindenképpen megéri.

- Magánemberként mit tudhat meg Önről az olvasó? Miből merít energiát a munkájához?

- Élvezem a munkámat, és köszönhetően a Skanskának, a HuGBC-nek és nem utolsósorban a KÖVET-nek, olyan embereket ismerhetek meg, akiktől sokat tanulhatok. Szeretek teniszezni, élő vizekben úszni, futni, biciklizni, kirándulni a családdal, és valószínűleg ezek segítenek abban, hogy időközönként „megújíthassam” magam. A Skanska „Unlimited” karrierprogramjának köszönhetően most indulok egy féléves svédországi tapasztalatcserére, ahol újabb inspirációt szerezhetek a munkámhoz.

A bivaly spirituális lény

SZERZŐ: Csizmadia Edit / KÖVET Egyesület

A közösségi vállalkozások székelőföldi szerepéről, a Góbé világról, mint értékvezérlő közösségről, az Élő Szövet Alapítványról tartott előadást **Kolumbán Gábor** bivalyos gazda a KÖVET Egyesület tavalyi éves konferenciáján, amely a Gondolatok a közjóról címet viselte. A Sapiencia és a székelőudvarhelyi Modern Üzleti Tudományok Főiskolájának (MÜTF) oktatóját, a Civitas Alapítvány elnökét, Hargita Megye Tanácsának volt elnökét az énlakai bivalyfarmjáról kérdeztük.

Kolumbán Gábor 2008-ban költözött Énlakára, amikor Boros Csabával, a Merkúr üzletlánc tulajdonosával negyven bivalyt telepítettek oda. 2000-ben „menekült el” a politikától, s bár valamelyest még most is kötődik Székelőudvarhelyhez, üzleti tanácsadással, egyetemi oktatással foglalkozik, s főként a jövő számára alkalmas életformát keresett Énlakán. A kis falu tipikus sorsú székelőföldi település: előregedett népességgel, elvándorló fiatalokkal, rossz infrastruktúrával. Kolumbán a falusi élet lényegét a természetközeli életmódban látja: „Amit én vidéken keresek, az egy posztmodern életforma. Nem a múltat szeretném konzerválni, hanem a jövőt keresem, melynek kisebb az ökológiai lábnyoma”.

Úgy véli: a globalizáció eddig negatívan hatott Székelőföldre, de ezen lehet változtatni. „A közösségi lét megélése adna arra lehetőséget, hogy megteremtse az időfelettség tudatát az ember számára, hogy a hetvenéves ember is értelmét lássa a diófaültetésnek, higgyen abban, hogy ő ugyan nem, de a következő generációk jóllakhatnak munkája gyümölcséből. Ez a remény forrása” – szögezi le. Kolumbán Gábor szerint falun három tevékenységgel érdemes foglalkozni: minőségi élelmiszer készítésével, zöldenergia előállításával és magas hozzáadott értéket képviselő vendégforgalmi élménygyártással. Ez a fajta „örömbiznisz” azért kelendő, mert noha Székelőföldön sok a panzió, de turisztikai termékek nincsenek – véli. „A tömegturizmus ideje lejárt. Okosan kell a piaci rést megválasztani. Az emberek a jövőben nem a szórakozás miatt fognak utazni, hanem a tanulás és az egészségük fenntartása miatt.” Kolumbán szerint a vidéki turizmus felemelkedését az egyediség, a tudásátadás és az innováció jelentheti, mert a hagyományok tudást hordoznak. A hagyományokból pedig a társadalmi együttműködés viselkedési normáit és a természetes erőforrások feldolgozásának módját lehet megtanulni.

Hogy miért éppen bivalytenyésztésbe fogott? Személyes és tájgazdálkodási, valamint vidékfejlesztési megfontolások egyaránt erre késztették. Az énlakai felhagyott legelők erdőszőlési problémáját látva gondolt arra, hogy igénytelen, könnyen és olcsón tartható, betegségekkel szemben ellenálló és hatékonyan legelő szarvasmarha fajtát lehetne odatelepíteni.

„A bivaly teljesen más, mint a tehén. A bivaly az élet jelenvalóságát közvetíti az ember felé.” Amikor az üzlettársa kiszállt a vállalkozásból, Kolumbán Gábor otthagyta az egyetemet, és családotól Énlakára költözött. Azóta a Firtos bivalyfarm saját termékeket állít elő (nyers és savanyított tej, sajtokat), turisztikai szolgáltatások kifejlesztésén dolgozik, közösség-alapú vállalkozások beindításával foglalkozik.

2010 májusában jött létre a Székelőgyümölcs Egyesület, amely azoknak a gazdáknak a közössége, akik azért szövetkeztek, hogy föllendítsék Udvarhelyszék hagyományos gyümölcsstermesztését, -feldolgozását és -értékesítését. A Civitas Alapítvány a Polgári Társadalomért szervezettel közösen minden évben megszervezik az Udvarhelyszéki Gyümölcsfesztivált. A nonprofit rendezvénysorozat mindenkor célja, hogy támogassa azokat az udvarhelyszéki közösségeket, amelyek sokat tesznek azért, hogy megmentse a hagyományos gyümölcsfajtákat, és feldolgozásuk, illetve értékesítésük által egészséges és kiváló termékeket állítsanak elő. A rendezvényre ma már jóval több mint tízezren látogatnak el. Felkutatták a székelőföldi termelőket, és velük összefogva bevezették a Góbé termékcsaládot. A termelő és értékesítő közösségnek napjainkban már mintegy kétszáz tagja van. Kolumbán Gábor szerint együttműködés nélkül nincs jövő. A versenyt a félelem gerjeszti, ami veszteséghez vezet. Ezzel szemben a Góbé Világ egyfajta hitvallást, értékrendet, az együttműködés fontosságát közvetíti.

A Székelőföld természeti értékeire alapozó, szelíd, környezetbarát, ugyanakkor korszerű termékeket állítanak elő, amelyek a legtudatosabb fogyasztók elvárásainak is megfelelnek. Székelőföldön alacsony az együttműködési készség, s ez nem segíti az önfenntartást, túlélést, holott sok intézmény, vállalkozás az utolsó pillanatait éli. A közösség-alapú vállalkozások elsődleges célja, hogy megszöjék azt az erős hálót, amelyik megtart és ellenáll ebben a küzdelemben.

NÉVJEGY

Névjegy Kolumbán Gábor
 Életkor 54 év
 Foglalkozás gazda [Civitas Alapítvány, elnök; Firtos bivalyfarm, üzemeltető]
 Végzettség fizikus-mérnök, közgazdász [volt politikus]
 Kedvenc könyv Borges írásai, David Korten írásai, Balázs Ferenc: A rög alatt, A gyűrűk ura
 Kedvenc film Merlin

	HAGYOMÁNYOS ÉLELMISZER-FELDOLGOZÁS	SZÉKELYGYÜMÖLCS-PROJEKT	FIRTOS BIVALYFARM
CÉL, KÜLDETÉS	- Profit - Minél magasabb ár, nagyobb mennyiség, hosszabban eltartható termékek eladása	- Hagyományos gyümölcsfajták megőrzése - Termelők összefogása - Jövedelemkiegészítés	- Örömszerzés - Bivalytartás elterjesztése (visszahozása) a Székelyföldön - Ökológiai szempont: a begyepesedett területek takarítására hatékony a legeltetés
TERMÉK ÉS ÉRTÉKESÍTÉS	táplálék	- élelem - élmény az előállítókna - direkt értékesítés	- élelem - turisták fogadása - hús, bőr
PROFIT	költségverseny folyik [a termelők verik el, lenyomva a nyersanyag árát, kivéve a szövetkezeteket]	- résmarketing: kiszámíthatatlan, de magas jövedelem - az input jelentős része ingyen van - a megoldás ÉLET SZERŰ, nem VERSENYKÉPES	- hasznosság: munkahelyteremtés, biodiverzitás védelme, örömszerzés [pénzben ki nem fejezhető haszon] - alku az állattal: ha adok élelmet, ad tejet - a megoldás ÉLET SZERŰ, nem VERSENYKÉPES
ALKALMAZOTTAK	Az alkalmazott eladja a munkáját és a tudását [tranzakciós logika] 8 órában, fizetésért	- A munkaerő az életformáját tágitotta ki a vállalkozás irányába - Nincsenek alkalmazottak, a gazdák öntevékenysége - Az östermelő gazda az infrastruktúrát ingyen és bérmentve használja	- A munkaerő az életformáját tágitotta ki a vállalkozás irányába - Az erőforrások egy részét meg kell vásárolni a közösségtől

	SZÉKELYGYÜMÖLCS	FIRTOS BIVALYFARM
MINIMÁLIS SZÁLLÍTÁS	A piac, a nyersanyag a környéken van [5-10 km-es körzetben található]	A piac, a nyersanyag a környéken van [5-10 km-es körzetben található]
MAXIMÁLIS IGAZSÁGSSÁG	Be van építve: az egyesület tartja kézben a szabályokat, a rendszer viselkedését – amit az emberek helyesnek érznek, azt csinálják	Itt élünk a közösségben, és ha valami olyat csinálunk, ami nem felel meg a közösség értékrendjének, akkor szólnak
ÖKONOMIZMUS	- Nem szempont a versenyképesség és a hatékonyság - Az elérhető erőforrásokat ingyen megkapják - A nyersanyag nem vált tulajdonost, a termék egy része vissza kerül a gazdához	- A bivalyok és az istálló más tulajdona, a haszonból tartja fenn a rendszert, és feleségével együtt önkéntesként dolgozik - A gazdasági környezet egy bővült család
OPTIMÁLIS MÉRET	Az erőforráskorlát határozza meg a méretet, nem a piac	Az erőforráskorlát határozza meg a méretet, nem a piac
FELELŐSEN HASZNOSÍTHATÓ TERMÉK [FENNTARTHATÓSÁG]	- Biodiverzitás nélkül nem lenne elfogadható: a nyersanyag tönkremenne [a gyümölcsösök elgazosodnak, a legelők elpusztulnak] - Az erőforrás újratemelődik - Szemetet nem állítanak elő	- Biodiverzitás nélkül nem lenne elfogadható: a nyersanyag tönkremenne [a gyümölcsösök elgazosodnak, a legelők elpusztulnak] - Az erőforrás újratemelődik - Szemetet nem állítanak elő

CÉGNÉV	Székelygyümölcs Egyesület/ Civitas Alapítvány	Kolumbán Gábor egyéni vállalkozó/ Firtos Bivalyfarm
ALAPÍTÁS ÉVE	2009/ 1992	2008
TEVÉKENYSÉG	Helyi gyümölcsfeldolgozás, oktatás, közösségfejlesztés, közösség támogatta mezőgazdaság	bivalytartás, bivalytej feldolgozása
FOGLALKOZTATOTTAK SZÁMA	594 gazda	2 alkalmazott, 2 önkéntes
ÉVES FORGALOM	2011: 620 t alma feldolgozása 5.000 üveg lekvár 240.000 l almale	12.000 Euro

FORRÁS
http://www.3szek.ro/load/cikk/51585/josomszedseg_ertekteremtes_videken
<http://hu.scribd.com/doc/77865319/Szekelyföldi-Regio-Magazin-46-lapszam>

Lehet ▶ másképpen csinálni

SZERZŐ: Povodőr Artúr / KÖVET Egyesület

Amikor a KÖVET Egyesület 2010-ben összeállította az Európai Zöld Iroda Hálózat projektet, még senki sem gondolta, hogy az annak keretében megrendező Európai Zöld Iroda Versenyben a magyar cégek fogják elvinni a pálmát.

Hogy is hihette volna ezt bárki, hiszen mindenki meg volt győződve arról, hogy a nyugati országok, azok amelyek nagyon komolyan gondolják a fenntarthatóságot, ezért a győztesek is onnan kerülnek majd ki. A valóság azonban rácsafolt erre a vélekedésre: az öt díjból négyet ugyanis magyar vállalat hozott haza, továbbá, a „Nagy iroda” kategóriában nem egy, hanem két [magyar] céget díjaztak, kimagasló eredményeik elismeréseként.

Emlékszem, amikor a zsűrizés végére értünk, az egyik partnerünk, aki összegezte a zsűri által adott pontokat, jelezte: van egy kis gond. Hirtelen azt hittem, hogy a zsűri vagy nem tudott egyetlen kategóriában sem döntést hozni, vagy az összes válasz eltűnt a szerverről. A gond azonban más volt: a 90%-os magyar győzelem. Ha az ember egy nemzetközi projektet vezet, fontos, hogy objektívan kezelje a helyzeteket. De itt egy picit megtörtem. Értem én, hogy fontos a diverzitás, de egy teljesen független zsűri objektív döntését nem lehet kétségbe vonni. Vajon mi kellett ahhoz, hogy szinte az összes kategóriában a magyarok nyerjenek? Egyrészt a KÖVET 16 éves munkássága: hat zöld iroda verseny, több száz iroda zöldítése, több ezer irodai alkalmazottal és több százezer négyzetméternyi irodai területtel, számos szakértői munka és a folyamatos fejlesztés alatt álló oktatóanyagok, zöld iroda eszközök.

Másrészről, hinni kell az ügyben. A versenyben indult cégek valamennyien hittek abban, hogy lehet másképpen csinálni. Lehet egy irodát úgy működtetni, használni, hogy annak környezeti terhelése töredéke legyen egy átlagos iroda terhelésének. És lehet mindezt úgy végigvinni, hogy közben a dolgozók komfort-érzete nem csökken, hanem éppenséggel nő. A projekt fő célja az volt, hogy megtaláljuk azokat az elkötelezett embereket, akik szakértői segítséggel képesek egy ember- és környezetbarát iroda kialakítására. Ezért alakult meg az Európai Zöld Iroda Hálózat, és ezért dolgozunk mi is.

Jóllehet a projekt 2013 decemberében véget ért, mi tovább keressük a lehetőségeket és fejlesztjük az eszközöket, hogy a jövőben még praktikusabb zöld megoldásokat adhassunk azok kezébe, akiknek fontos, hogy milyen irodai környezetben töltik el mindennapjaik jelentős részét.

Az Európai Zöld Iroda Versenyt az Európai Zöld Iroda Hálózat koordinálta, amelybe hat ország [Belgium, Bulgária, Észtország, Magyarország, Románia és Szlovénia] 83 szervezete kapcsolódott be. A versengő irodákat a Hálózat nemzeti partnerei készítették fel, tréninget szerveztek számukra és mentorálták őket. Az irodák pályázati anyagát nemzetközi bíráló bizottság zsűrizte, melynek tagjai voltak: Helka Julkunen, a finn WWF zöld iroda szakértője; Claudia Koll, a Német Szövetségi Környezetvédelmi Minisztérium munkatársa; Maria Passalacqua, a spanyol EMAS Club Barcelona vezetője és Tomas Ekström, a Kinnarps környezetvédelmi igazgatója.

AZ EURÓPAI ZÖLD IRODA VERSENY GYŐZTESEI

Nagy iroda kategória
SAP Hungary Kft., Unilever Magyarország Kft.

Közepes iroda kategória
Tetra Pak Hungária Zrt.

Kis iroda kategória
Tchibo Budapest Kft.

Mikroiroda kategória
RUSE Kereskedelmi és Ipar Kamara, Bulgária

Közüintézmény kategória
Budapest Főváros XI. kerület, Újbuda Önkormányzata

Kommunikációs különdíjban részesült a brüsszeli Mundo B - Sustainable House és a Mundo-Namur - Green Property. A Legjobb menedzsment rendszer különdíjat az Aerodrom Ljubljana vehette át. A Legjobb zöld beszerzés különdíjat az Oxfam belga irodája nyerte el. A Gyulafehérvári Caritas sepsiszentgyörgyi irodája kiemelkedő teljesítményéért kapott diplomát.

Tíz csapat vállalkozott a jövőért

Véget ért a KÖVET ÖkoRulez programja

SZERZŐ: dr. Győri Zsuzsanna / KÖVET Egyesület

A KÖVET Egyesület szakértői és a szervezet által felkért szakemberek 2013 szeptemberétől öt dunántúli város egyetemén tartottak előadásokat, szerveztek kerekasztal-beszélgetéseket és műhelymunkákat azzal a céllal, hogy felhívják a fiatal – de nem csak a fiatal – nemzedékek figyelmét a bolygónkat fenyegető globális veszélyekre.

A roadshow első állomásán, Győrben az ökológiai lábnyom volt a kiemelt téma. A program két állandó szakértője, dr. Tóth Gergely [egyetemi docens, Pannon Egyetem Georgikon Kar] és dr. Hetesi Zsolt [tudományos főmunkatárs, Pécsi Tudományegyetem] általánosabb fenntarthatósági előadásai után dr. Szigeti Cecília [egyetemi adjunktus, Széchenyi István Egyetem] az ökológiai lábnyom-számítás klasszikus és speciális alkalmazásairól beszélt.

A második állomáson a szakértők a bionómiairól tartottak előadást. A bionómia az élet és az élővilág törvényeinek gondos tanulmányozásán alapuló új közgazdaságtan, amelynek célja az élet – kiemelten az emberi közösségek – szolgálata [Tóth [2013]].

Ezt a gondolatot vittük tovább Zalaegerszegen, ahol az előadók a globális rendszerválság okait elemezték. Zalaegerszegi szakértőnk, dr. Takács Dávid [főiskolai docens, BGF Zalaegerszeg] előadásában kifejtette, hogy a kutatások szerint a boldogság nincs függvényeszerű kapcsolatban az anyagi gazdagsággal, ami azt a reményt villantja fel, hogy a természetre végeztes fogyasztási szintünk csökkenthető.

Kaposváron szó esett az élelmiszer-pazarlásról, a gazdaságkor démonairól, illetve az emberi társadalomnak a természettől való elszakadásáról. A kerekasztal-beszélgetés során a szűkebb téma a Valóban Felelős Vállalat volt, ehhez is kapcsolódva már nyolc versenyző csapat mutatta be üzleti tervét.

A Pécsi Tudományegyetemen az eddig tények és remények összefoglalása mellett a fő téma a kék gazdaság [Pauli [2011] és Kiss [2012]] volt. Ezen a helyszínen november 21–22-én zárult az ÖkoRulez fenntarthatósági üzleti versenye is.

MINDENKI NYERT

Minden, a versenyben részt vevő csapat értékes nyereményekben részesült. A Zsiborács–Solar csapat 200.000 forintot kapott az általuk megálmodott léghűtéses napelem prototípusának létrehozására, a szükséges mérések elvégzésére. Amennyiben a mérések sikerrel zárulnak, a MagNet Bank megvizsgálja a vállalkozás üzleti támogatásának lehetőségeit. A Kupaktanács elnevezésű formáció egy családi gazdaság életképessé tételét tűzte zászlajára: ők menedzsment-tanácsadást, illetve pályázatíráshoz szükséges szakértői segítséget nyertek. A Reischl Sőrház csapat mentori szolgáltatást kapott, amellyel a Keszthely város által az épület hasznosítására kiírt ötletpályázaton növelhetik esélyeiket. A házi lekvárfőző, környezettudatos vállalkozásuk kialakításához a Lekvárium Manufaktúra a mentori szolgáltatáson túl 50.000 forintot is nyert. A Business to Change nevű csapat, amely egy internetalapú kvv minőségbiztosítási rendszer és piactér létrehozásán fáradozik, egymillió forintos kedvező hitellehetőséget nyert. Hasonló konstrukció lehetőségéhez jutott, tehát egymillió forintnyi kedvezményes hitelt kapott az Őkoház csapat, amely egy, a Mátrában lévő „környezettudatos” ökoturistaház létrehozásán dolgozik. A Kaposvári Egyetem McKE – Egyszemélyes Őkoház csapata szintén ekkora összegben nyert kedvezményes kamatozású hitelt elképzeléseik megvalósításához. A pécsi BioMinimal aquapóniás rendszere 50.000 forintot kapott a prototípus kialakítására. Végül, de természetesen nem utolsósorban a Kaposvári Őregdiákok csapata ökokikli-projekttervéért jutalmul egy zöldmarketing-tréningen vehet részt.

A három sűrű, munkás hónap alatt nagyon megszerettük a projektet. Sokat tanultunk egymástól, a szakértőktől, de a részt vevő fiataloktól is. Éppen ezért ígérhetjük, hogy a projekt eredményei megmaradnak, sőt dolgozni fogunk azért, hogy valamilyen formában folytatódhasson a program. Addig is látogassák meg a projekt honlapját, ahol az összes előadás elérhető PPT és videóformátumban:

www.bionomia.hu

► ÚJ KÖVET ◀ -tagvállalatok

► 01 telenor

TELENOR MAGYARORSZÁG ZRT.

A Telenor Magyarország Zrt. a norvégiai központú Telenor Csoport, a világ egyik legnagyobb mobilszolgáltató vállalatcsoportjának tagja. 1994-ben lépett a magyar piacra Pannon néven, és 2010. május 18-án vette fel a Telenor Magyarország nevet. Kínálatunkban a mobil telekommunikációs szolgáltatások teljes skálája megtalálható, így a hangalapú, adatalapú és egyéb, nem hangalapú szolgáltatások is.

Kiemelt figyelmet fordítunk a vállalati társadalmi felelősségvállalási tevékenységünkre, társadalmi és természeti környezetre gyakorolt pozitív hatásaink erősítésére, valamint az esetleges negatív hatás mérséklésére és kompenzálására. Ennek érdekében fontosnak tartjuk, hogy a KÖVET Egyesület tagjává váljunk, amely hosszú ideje eredményesen tevékenykedik a fenntarthatóság és a felelős vállalati működés ügyének előmozdításán. Bízunk benne, hogy szakértelmével, tapasztalataival segítheti munkánkat, és mind az egyesülettel, mind a többi részt vevő vállalattal eredményesen tudunk majd együttműködni.

További információ

Vécsei Gábor
Vezető vállalati felelősségvállalás szakértő
Vállalati Kommunikációs Igazgatóság
Mobil: 06 / 20-930-39-59
E-mail: gvecsei@telenor.hu

► 02 HungaroControl Magyar Légiforgalmi Szolgálat Zrt.

HUNGAROCNTRAL ZRT.

A HungaroControl Magyar Légiforgalmi Szolgálat Zrt. közel 700 munkatársa dolgozik annak érdekében, hogy folyamatosan biztosítsuk minden, a polgári szabályok szerint működő légi jármű biztonságát a magyar légtérben.

A HungaroControl Zrt. elismeri a környezetvédelem és a fenntartható fejlődés fontosságát, gazdasági és társadalmi jelentőségét. Tevékenységünk során kötelezettséget vállaltunk a természet és a környezet megővése, a környezet állapotának javítására. Alapvető célként tűztük ki magunk elé, hogy teljesítményünk növelésével párhuzamosan folyamatosan csökkentsük az általunk okozott környezeti terhelést. Fontosnak tartottuk, hogy a környezet védelme iránti elkötelezettségünket az ISO 14001:2004 környezetközpontú irányítási rendszer tanúsításának megszerzésével is bizonyítsuk. Elkötelezettségünket – mint elvárt magatartást – partnereink irányába is közvetítjük.

További információ

Borsos Katalin
Légiforgalmi környezetvédelmi szakreferens
Tel.: 1/293-42-92
E-mail: environment@hungarocontrol.hu
Web: www.hungarocontrol.hu

► 03 *ELMŰ - ÉMÁSZ*

ELMŰ-ÉMÁSZ TÁRSASÁGCSOPORT

Az évszázados múlttal rendelkező cégeket tömörítő ELMŰ-ÉMÁSZ Társaságcsoporthoz az ország villamosenergia-iparának meghatározó piaci szereplője. Vállalataink megőrizték magyar identitásukat, ugyanakkor átvették az esseni székhelyű német anyavállalatunknál (RWE) alkalmazott korszerű technológiákat és folyamatokat. Fő céljaink egyike évek óta a hatékony energiafelhasználás támogatása a teljes energetikai értéklánc mentén. Ezen szándékunknak megfelelően egyidejűleg három célt teljesítünk: a környezet védelmét, az energiafűggség csökkentését és az energiaszámlák megfelelő szinten tartását a nagyfogyasztók és a háztartások számára.

A KÖVET Egyesülethez való csatlakozásunkat felelősségteljes működésünk fontos mérföldkövének

tekintjük. Szaktudásunkkal szeretnénk hozzájárulni különösképpen az Energetikai Munkacsoport működéséhez, és szívesen ismerünk meg más elképzeléseket, jó gyakorlatokat. Bízunk benne, hogy a szervezettel és a többi tagvállalattal együttműködve valóban tudatos társaságként mutatunk majd példát a fenntartható gazdálkodás megvalósításában.

További információ

Rácz Lilla
Vállalatfejlesztési munkatárs, Vállalatfejlesztési Igazgatóság
Tel.: 1/238-16-62
E-mail: lilla.racz@elmu.hu

► 04 Kötéltechnika Kft.

KÖTÉLTECHNIKA KFT.

A Kötéltechnika Kft. egy fiatal, dinamikus vállalkozás, amely minőségi – egyedi és szabványos – köteleket és hálókat gyárt a legkülönbözőbb felhasználási célokra, a sporthálókól a munkavédelmi hálókól át a kordonállványok díszkötéléig. A 2009-ben indult cég mára piacvezetővé nőtte ki magát a saját piaci szegmensében, és komoly kelet-európai növekedési, terjeszkedési terveket szövögetett. A 12 fős társaság alapítója és vezetője, Rajnai Richárd 2012-ben elnyerte az Év Fiatal Vállalkozója címet, az idén pedig a Fiatal Vállalkozók nemzetközi nagykövetségévé választották. A Kötéltechnika és a KÖVET kapcsolata tavaly kezdődött, amikor Rajnai Richárd képviselte a vállalkozói szférát az ŐkoRulez program zsűrijében. A fiatal vállalkozó az üzleti terjeszkedés mellett a fenntarthatóságra is nagy figyelmet kíván fordítani a jövőben.

További információ

Rajnai Richárd
Ügyvezető igazgató
Tel.: 1/218-60-00
E-mail: info@koteltechnika.hu
Web: www.koteltechnika.hu

ÚJ ÉS MÓDOSÍTOTT JOGSZABÁLYOK

2013. SZEPTEMBER – 2013. NOVEMBER

ENERGETIKA

341/2013. [IX. 25.] Korm. rendelet a villamos-energia-termelők részére az üvegházhatású gázok közösségi kereskedelmi rendszerében és az erőfeszítés-megosztási határozat végrehajtásában történő részvételről szóló 2012. évi CCXVII. törvény alapján történő derogációs kiosztás végrehajtási szabályairól

A rendelet meghatározza az egyes hazai villamosenergia-termelők részére kiosztható kibocsátási egységek számát, valamint az ezekért fizetendő ár meghatározásának módját. A befolyt összeg 70%-át az intelligens mérőhálózat mintaprojektre, 30%-át pedig a magyar-szlovák interkonnektor földgázvezeték megépítésére fordítják.

110/2013. [XII. 4.] VM rendelet az 50 MWth és annál nagyobb teljes névleges bemenő hőteljesítményű tüzelőberendezések működési feltételeiről és légszennyező anyagainak kibocsátási határértékeiről

A rendelet szabályozza az érintett tüzelőberendezések környezetvédelmi engedélyezésének feltételeit. Megszabja a különböző légszennyező anyagok kibocsátására vonatkozó határértékek, illetve az ezekről való lehetséges eltérések és mentességek körét. Rendelkezik a kibocsátásokkal kapcsolatos mérési és adatszolgáltatási kötelezettségről.

HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

95/2013. [X. 14.] VM rendelet a hulladékgazdálkodási engedélyhez vagy nyilvántartásba vételhez kötött tevékenységekkel kapcsolatos felügyeleti díj megfizetésének részletes szabályairól

A rendelet tartalmazza a környezethasználók által fizetendő felügyeleti díj megfizetésére vonatkozó bankszámlaszámokat.

SZENNYVÍZ

455/2013. [XI. 29.] Korm. rendelet a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó közszolgáltatási tevékenység részletes szabályairól

A rendelet szabályozza a szennyvízszippantási tevékenység végzésének feltételeit, a szolgáltató kiválasztására vonatkozó közbeszerzési eljárás menetét, illetve a díjak megállapításának szabályait. Az ingatlanon történő vízfelhasználás esetén az ingatlan tulajdonosa évente legalább egy alkalommal köteles a közszolgáltatás igénybevételére, kivéve, ha jogszabály eltérően rendelkezik.

92/2013. [X. 10.] VM rendelet a települési önkormányzatok részére a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtéséhez kapcsolódóan nyújtott támogatásról

A rendelet szabályozza a támogatás igénylésének módját, az elbírálás menetét.

90/2013. [X. 7.] VM rendelet a 2013. évi lakossági víz- és csatornaszolgáltatás-támogatás igénylésének és elbírálásának részletes feltételeiről, valamint az egésszágos ivóvízzel való ellátás ideiglenes módzatainak ellentételezéséről

A támogatás igénylésére a települési önkormányzatok jogosultak, a rendelet szabályozza ennek feltételeit és módját.

MÓDOSÍTOTT JOGSZABÁLYOK

Módosító rendelkezés

2013. évi CXLV. törvény

430/2013. [XI. 15.] Korm. rendelet

378/2013. [X. 25.] Korm. rendelet

348/2013. [IX. 30.] Korm. rendelet

336/2013. [IX. 20.] Korm. rendelet

109/2013. [XI. 29.] VM rendelet

Módosított rendelkezés

2007. évi LXXXVI. törvény a villamos energiáról, 2008. évi XL. törvény a földgázellátásról

201/2001. [X. 25.] Korm. rendelet az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről

306/2010. [XII. 23.] Korm. rendelet a levegő védelméről

A bioüzemanyagokkal és a kiégett fűtőelemekkel kapcsolatos egyes kormányrendeletek

33/1997. [II. 20.] Korm. rendelet a természetvédelmi bírság kiszabásával kapcsolatos szabályokról

33/2005. [XII. 27.] KvVM rendelet a környezetvédelmi, természetvédelmi, valamint a vízügyi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól

Ablakon Bedobott Pénz Program 2014

A KÖVET Egyesület 2014-ben is tervezi a gazdasági előnnyel is járó környezetvédelmi fejlesztéseket bemutató Ablakon Bedobott Pénz Program lebonyolítását, ezért előzetes felmérést végez. Megfelelő számú jelentkező esetén a KÖVET Egyesület 11. alkalommal is megszervezi a programot.

Meddig kell jelezni a részvételi szándékot?

2014. február 28-ig e-mailben kell jelezni részvételi szándékukat a farkasrobert@kovet.hu címen. A program indulásáról a KÖVET március elején értesíti az érdeklődőket.

Kik vehetnek részt?

Akik az elmúlt 5 évben olyan környezetvédelmi fejlesztéseket valósítottak meg, amelyek egyben gazdasági hasznot is hoztak.

Részvételi díj:

VÁLTOZATLAN ÁRAKON!

KÖVET-tagvállalatoknak 30% kedvezmény!

A programba visszatérők számára 15% kedvezmény!

Kategória	Részvételi díj
Nagyvállalat	380 000 Ft + áfa
Középvállalkozás	280 000 Ft + áfa
Kisvállalkozás	200 000 Ft + áfa
Mikrovállalkozás	100 000 Ft + áfa
Nagy non-profit szervezet/intézmény	200 000 Ft + áfa
Közepes non-profit szervezet/intézmény	100 000 Ft + áfa
Kis non-profit szervezet/intézmény	60 000 Ft + áfa

Miért érdemes csatlakozni?

- Továbbjutási lehetőség az Európai Üzleti Díj a Környezetért nemzetközi versenyre.
- Ingyen részvételi lehetőség egy KÖVET rendezvényen 2014-ben.
- Folyamatos kapcsolattartás a KÖVET szakértőivel.
- Ingyenes részvételi lehetőség a műhelymunkán
- Helyszíni audit, írásos visszajelzéssel
- Online és kiadványban publikált esettanulmányok
- Sajtónyilvánosság

MUTASSA BE ÖN IS KÖRNYEZETVÉDELMI FEJLESZTÉSEIT!

KERESSE BIZALOMMAL A KÖVET MUNKATÁRSAIT!

fenntartható gazdálkodás

Program tervezett menete:

Részvételi szándék jelzése:

február 28.

Jelentkezés:

március 26.

Műhelymunka:

április eleje

Esettanulmányok elkészítése:

március - május

Helyszíni auditok:

május – július

Kiadvány szerkesztése:

július - szeptember

Zsűri értékelése:

szeptember

Ünnepélyes díjátadó:

október - november

Díjak:

- Legszebb mosott gyümölcs tálan
- Legízletesebb alacsonyan csüngő gyümölcs
- Legnagyobb magasan csüngő gyümölcs
- **Karbonmegtakarítás különdíj**
- **Ökodizájn különdíj**

Kapcsolat:

Szakmai felelős:

Farkas Róbert
projektasszisztens
farkasrobert@kovet.hu
+36 1 473 22 90

Sajtókapcsolatok:

Csizmadia Edit
kommunikációs munkatárs
csizmadia@kovet.hu
+36 1 473 22 90

www.kovet.hu

www.ablakonbedobottpenz.hu